

Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció (4064-12-ENVI EU Pilot eljárásban)

az erdőgazdálkodásra vonatkozóan a Lillafüredi Erdőtervezési Körzetnek a Pilot eljárásban eddig még nem vizsgált részén megállapított előírásoknak a Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), a Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001), továbbá a Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005) Natura 2000 területre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről.

1. Azonosító adatok

A tervet készítő szervezet, címe, vezető tervező neve, elérhetősége:

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága (továbbiakban: EII)
(3526 Miskolc, Blaskovics utca 24.), Török Tamás erdőfelügyelő (+36-30-626-8187)

Az adatbeszerzésben közreműködő szervezet, címe, kapcsolattartó neve, elérhetősége:

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság (továbbiakban: NÉBIH)
(1023 Budapest, Frankel Leó út 42.-44.), Szolnyik Csaba főerdőtervező (+36-70-436-0376)

Az adatokat szolgáltató szervezet, címe, kapcsolattartó neve, elérhetősége:

Bükk-i Nemzeti Park Igazgatóság 3304 Eger, Sánc u. 6. (továbbiakban: BNPI)
Schmotzer András kutatási szakreferens (+36-30-349-5701)

2. Az érintett Natura 2000 terület

A továbbiakban a 2.2. pont kivételével erdőtervezési körzet alatt a cím szerinti vizsgálati területet kell érteni.

Szintén a 4064-12-ENVI EU Pilot eljárás keretében, 2013. évben sor került a 103.340/30/2006. számon jóváhagyott erdőtervben megállapított előírásoknak a felülvizsgálatára az ÉSZAKERDŐ Zrt. Lillafüredi Erdészeti Igazgatóság területén a címben jelzett Natura 2000 területekre vonatkozóan. Így jelen dokumentációban már csak a Lillafüredi Erdőtervezési Körzet felülvizsgálattal eddig nem érintett részének vizsgálatára került sor.

2.1. Az erdőtervezési körzetben található, vizsgált Natura 2000 területek:

kódja	Natura 2000 terület neve	státusza	érintett terület (ha)	érintett NPI ¹
HUBN10003	Bükk-hegység és peremterületei	KMT	1741,41	Bükk-i NPI
HUBN20001	Bükk-fennsík és a Lök-völgy	KJTM	919,76	Bükk-i NPI
HUBN20005	Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy	KJTM	363,64	Bükk-i NPI

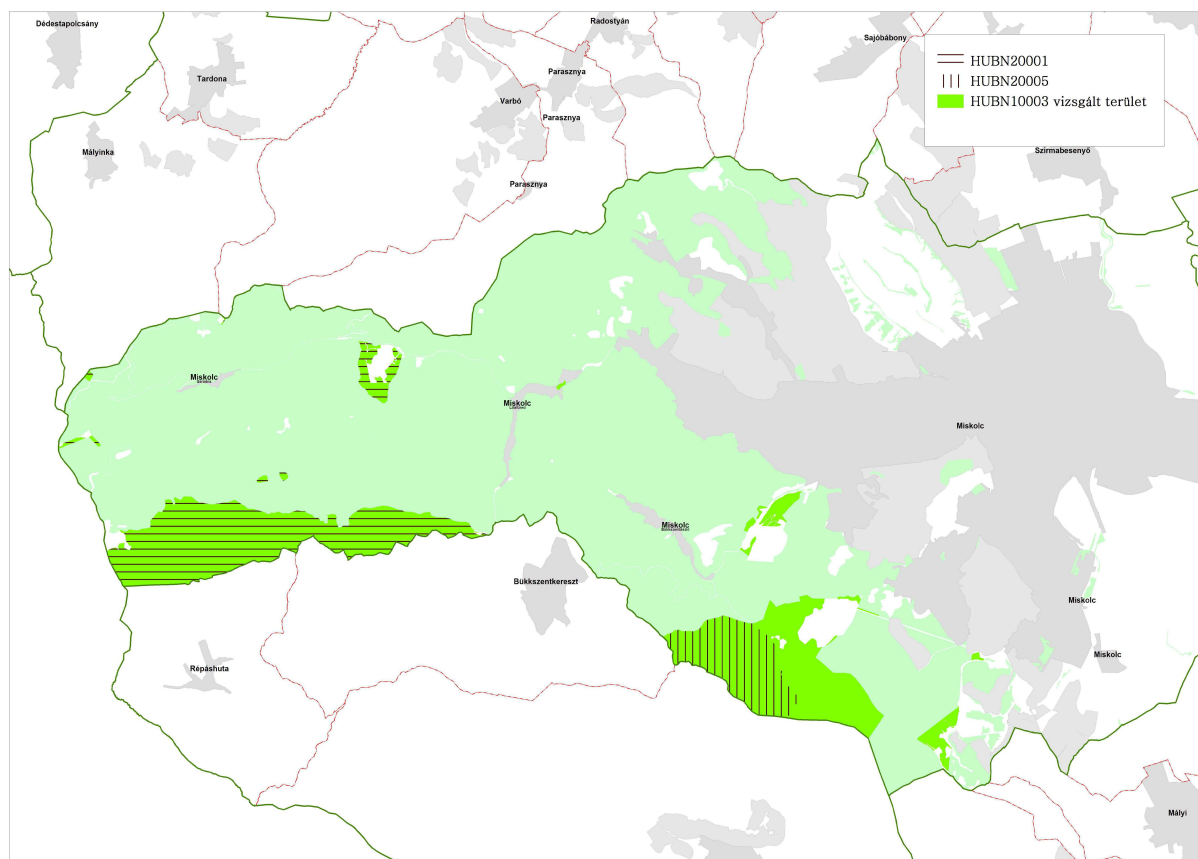
KMT: különleges madárvédelmi terület; érintett terület az Országos Erdőállomány Adattár (továbbiakban: Adattár) alapján

KJTM: különleges jelentőségű természetmegőrzési terület, mely átfedésben van a KMT site-tal; érintett terület az Adattár alapján

¹ A 275/2004. Korm. rendelet mellékleteiben rögzített működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság.

A HUBN20006 Miskolctapolcai Tatár Árok – Vörös-bérc kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területet a felülvizsgálattal érintett erdőterv mindössze egyetlen erdőrészlettel (Miskolc 173A) érinti. Az erdőrészletben törzskiválasztó gyérítést ír elő a körzeti erdőterv. Az erdőrészletre vonatkozóan az adatszolgáltató Bükki Nemzeti Park Igazgatóság sem jelölő faj, sem jelölő élőhely előfordulásáról nem rendelkezik adattal. Mindezek miatt a HUBN20006 jelű Natura 2000 terület részletes vizsgálatára nem került sor.

Natura 2000 terület neve	site területe			site erdőtervezési körzetbe eső területe				
	teljes (ha)	ebből erdő		teljes (ha)	ebből			
		(ha)	%		erdőrészlet (ha)	%	egyéb részlet (ha)	%
Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003)	66207,67	56519,76	85,4	1741,41	1631,93	93,7	109,48	6,3
Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)	14382,60	13631,37	93,8	919,76	842,11	91,6	77,65	8,4
Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005)	2424,19	2227,32	91,9	363,64	357,07	98,2	6,57	1,8

1. térkép: A vizsgálati terület Natura 2000 érintettsége

2.2. Natura 2000 hálózatra sorolt erdő területe (a teljes körzetben) összesen:

Körzet teljes területe (ha)	Natura 2000 erdő, három site területe (ha)	Arány (%)
11459,27	1741,41	15,2

A vizsgálati terület a HUBN10003 site teljes területének 3%-át, erdeinek 3%-át, a HUBN20001 site teljes területének 6%-át, erdeinek 7%-át, a HUBN20005 site teljes területének 15%-át, erdeinek 16%-át érinti.

2.3. A közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusoknak, illetve jelölő fajoknak Natura 2000 területenként történő felsorolása a BNPI adatszolgáltatása és a SDF alapján

Az alábbi táblázatok az SDF jelenleg érvényes (normál betűtípus) és az Európai Bizottság 2011/484/EU határozatában előírtak szerint 2014-ben tervezett, de az Európai Környezetvédelmi Ügynökség honlapján még meg nem jelent frissítésének adatai (*dőlt betűtípus*) szerint készültek. Ez utóbbiak forrásai a BNPI adatszolgáltatásában a jelölő fajok érintettségének vizsgálatáról szóló összefoglaló táblázatok.

Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), a Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001), valamint a Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005) Natura 2000 területeken a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és azon fajok jegyzéke, melyek szignifikáns előfordulása az adott site-ban a SDF-ban dokumentált, illetve a BNPI adatszolgáltatása alapján igazolt.:

Jelölő élőhelytípusok jegyzéke

- HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy**

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	* Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6110	* Mészkedvelő vagy bazofil varjúhájás gyepek (Alyso-Sedion albi)	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	borítás (%)	0,02	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6230	* Fajgazdag Nardus-gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidéki területeken és kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6240	* Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0,12	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
6440	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	9,58	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6520	Hegyi kaszálórétek	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
7220	*Mésztufás források (Cratoneurion)	borítás (%)	0	Eldöntendő. Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés során.
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat élőhelyet területen
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
8160	* Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő-törmelék-lejtői	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	B	
8210	Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	0	Eldöntendő. Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés során.
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9110	Mészkerülő bükkösök	borítás (%)	0,06	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálko- dás általi érintettség
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	borítás (%)	66,30	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	borítás (%)	0,28	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9180	* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion- erdői	borítás (%)	7,50	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91E0	* Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	borítás (%)	0,14	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal	borítás (%)	0,09	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	C	
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	borítás (%)	0,14	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91I0	* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	0,06	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

• **HUBN20005 Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy**

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
40A0	* Szubkontinentális peripannon cserjések	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6190	Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)	borítás (%)	0,04	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
6210	Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (Festuco-Brometalia)	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	C	
		ált.értékelés	B	
6240	* Szubpannon sztyeppék	borítás (%)	1,54	Érintett
		megőrzöttség	A	
		ált.értékelés	A	
6250	* Síksági pannon löszgyepek	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált. értékelés	n.a.	
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6440	Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	borítás (%)	0,94	Érintett
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	borítás (%)	0	Eldöntendő. Kímélete szükséges a fakitermelés, közelítés során.
		megőrzöttség	A	
		ált.értékelés	B	
9110	Mészkerülő bükkösök	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	C	

EU kód	Megnevezése	Természetvédelmi helyzete (NPI adatszolgáltatás EI kiegészítés)		Erdőgazdálkodás általi érintettség
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	borítás (%)	8,99	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9150	A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
9180	* Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion- erdői	borítás (%)	1,86	Nem érintett. Tervezett tevékenység nem érinti az élőhelyet
		megőrzöttség	A	
		ált.értékelés	A	
91E0	* Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betuluszal	borítás (%)	36,88	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	borítás (%)	25,44	Érintett
		megőrzöttség	A	
		ált.értékelés	B	
91I0	* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.)	borítás (%)	0	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		megőrzöttség	n.a.	
		ált.értékelés	n.a.	
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	borítás (%)	24,01	Érintett
		megőrzöttség	B	
		ált.értékelés	B	

A kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok *-al jelezve.

n.a.: nincs adat

A jelölő élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére vonatkozó kódok jelentése:

Megőrzöttség	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos
Általános értékelés	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos

2.3.2. Jelölő fajok jegyzéke

- HUBN10003 Bükk hegység és peremterületei

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
jégmadár	Alcedo atthis	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat.
		ált.értékelés	B	
parlagi sas	Aquila heliaca	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
békászó sas	Aquila pomarina	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
császármadár	Bonasa bonasia	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	C	
uhu	Bubo bubo	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
európai lappantyú	Caprimulgus europaeus	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
fehér gólya	Ciconia ciconia	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
fekete gólya	Ciconia nigra	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
kígyászölyv	Circaetus gallicus	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
kék galamb	Columba oenas	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
haris	Crex crex	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos	állomány nagyság	A	Érintett
		ált.értékelés	B	
közép fakopáncs	Dendrocopos medius	állomány nagyság	A	Érintett
		ált.értékelés	B	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus	állomány nagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
fekete harkály	Dryocopus martius	állomány nagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
bajszos sármány	Emberiza cia	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
vándorsólyom	Falco peregrinus	állomány nagyság	A	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
örvös légykapó	Ficedula albicollis	állomány nagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
kis légykapó	Ficedula parva	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
töviszúró gébics	Lanius collurio	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
erdei pacsirta	Lullula arborea	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
hegyi billegető	Motacilla cinerea	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
füleskuvik	Otus scops	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	
darázsölyv	Pernis apivorus	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
hamvas küllő	Picus canus	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
uráli bagoly	Strix uralensis	állomány nagyság	B	Nem érintett. A vizsgált területen nincs aktuális fészkelési adat
		ált.értékelés	B	
karvalyposzáta	Sylvia nisoria	állomány nagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben fészkel.
		ált.értékelés	B	

• HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
zöld koboldmoha	Buxbaumia viridis	állomány nagyság	A	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
rigópohár (Boldogasszony papucs)	Cypripedium calceolus	állomány nagyság	A	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
zöld seprőmoha	Dicranum viride	állomány nagyság	A	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	C	
piros kígyószisz	Echium russicum	állomány nagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
*magyarföldi husáng	Ferula sadleriana	állomány nagyság	B	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
sziklai illatosmoha	Mannia triandra	állomány nagyság	A	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
leánykökörcsin	Pulsatilla grandis	állomány nagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
Janka-tarsóka	Thlaspi jankae	állomány nagyság	C	Érintett.
		ált.értékelés	B	
* csíkos medvelepke	Callimorpha quadripunctaria	állomány nagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
nagy hőscincér	Cerambyx cerdo	állomány nagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
Gebhardt-vakfutrinka	Duvalius gebhardti	állománynagyság	A	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
szarvasbogár	Lucanus cervus	állománynagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
* havasi cincér	Rosalia alpina	állománynagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
tornai patakcsiga	Sadleriana pannonica	állománynagyság	A	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
eurázsiai rétisáska	Stenobothrus eurasius	állománynagyság	C	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
hosszúfogú törpecsiga	Vertigo angustior	állománynagyság	C	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
Petényi-márna	Barbus meridionalis	állománynagyság	C	Nem érintett. Nem erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
hiúz	Lynx lynx	állománynagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
nyugati piszedenevér	Barbastella barbastellus	állománynagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
hosszúszárnyú denevér	Miniopterus schreibersi	állománynagyság	A	Érintett
		ált.értékelés	B	
nagyfülű denevér	Myotis bechsteini	állománynagyság	C	Érintett
		ált.értékelés	B	
hegyesorrú denevér	Myotis blythii	állománynagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
tavi denevér	Myotis dasycneme	állománynagyság	C	Érintett
		ált.értékelés	B	
közönséges denevér	Myotis myotis	állománynagyság	A	Nem érintett. Nem zárt erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
kereknýergű patkósdenevér	Rhinolophus euryale	állománynagyság	A	Érintett.
		ált.értékelés	B	
nagy patkósdenevér	Rhinolophus ferrumequinum	állománynagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	
kis patkósdenevér	Rhinolophus hipposideros	állománynagyság	B	Érintett
		ált.értékelés	B	

• HUBN20005 Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
piros kígyószisz	Echium russicum	állománynagyság	B	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
leánykökörcsin	Pulsatilla grandis	állománynagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
Janka-tarsóka	Thlaspi jankae	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
nagy hőscincér	Cerambyx cerdo	állománynagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
Anker-araszoló	Erannis ankeraria	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
díszes tarkalepke	Euphydryas maturna	állománynagyság	C	Nem érintett. A vizsgált területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	C	
szarvasbogár	Lucanus cervus	állománynagyság	C	Nem érintett. Terv szerinti tevékenységgel érintett területen nincs előfordulási adat
		ált.értékelés	B	
* havasi cincér	Rosalia alpina	állománynagyság	C	Érintett
		ált.értékelés	C	
piszedenevér	Barbastella barbastellus	állománynagyság	C	Érintett
		ált.értékelés	B	
hosszúszárnyú denevér	Miniopterus schreibersi	állománynagyság	n.a.	Érintett
		ált.értékelés	n.a.	
nagyfülű denevér	Myotis bechsteini	állománynagyság	n.a.	Érintett
		ált.értékelés	n.a.	

Magyar név	Tudományos név	Természetvédelmi helyzete		Erdőgazdálkodás általi érintettség
hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>	állománynagyság	n.a.	Nem érintett. Nem zárt erdőkben él.
		ált.értékelés	n.a.	
közönséges denevér	Myotis myotis	állománynagyság	C	Nem érintett. Nem zárt erdőkben él.
		ált.értékelés	B	
kerekenyergű patkósdenevér	<i>Rhinolophus euryale</i>	állománynagyság	n.a.	Érintett.
		ált.értékelés	n.a.	
nagy patkósdenevér	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	állománynagyság	n.a.	Érintett
		ált.értékelés	n.a.	
kis patkósdenevér	Rhinolophus hipposideros	állománynagyság	C	Érintett
		ált.értékelés	B	

A kiemelt közösségi jelentőségű fajok *-al jelezve.

n.a.: nincs adat

A jelölő fajok természetvédelmi helyzetére vonatkozó kódok jelentése:

Állománynagyság	A	$100 \geq p > 15\%$
	B	$15 \geq p > 2\%$
	C	$2 \geq p > 0\%$
Általános értékelés	A	kiváló
	B	jó
	C	átlagos

2.3.3. Az adatszolgáltatásba bevont szervek, személyek felsorolása, az általuk adott dokumentumok felsorolása, hivatkozása, megtett intézkedések.

Felhasznált alapidokumentumok:

- Szakmai háttéranyag a hazai Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló erdei élőhelytípusok kezelési irányelveinek meghatározásához
Összeállította: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Természetvédelmi Szakállamtitkárság, Budapest 2010.
Véleményezték: Nemzeti Park Igazgatóságok
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek
Erdőrezervátum Bizottság tagjai
Natura 2000 Tanácsadó Testület
Független Szakértők
- Körzeti erdőterv elővizsgálati dokumentációjának tartalmi követelményei, segédlet (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság (NÉBIH), Budapest 2012.)
- Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon (szerk.: Haraszthy László, Pro Vértes Közalapítvány Csákvár 2014.)
- Fajmegőrzési tervek (www.termeszetvedelem.hu): Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), hiúz (*Linx linx*), zöld koboldmoha (*Buxbaumia viridis*), zöld seprőmoha (*Dicranum viride*), rigópohár (*Cypripedium calceolus*), magyarföldi husáng (*Ferula sadleriana*)
- *site SDF* (natura2000.eea.europa.eu)

Alkalmazott jogszabályok:

- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet. (továbbiakban: Korm. rendelet)
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. (továbbiakban: Evt., hatályos: 2009. július 10.)
- Az Evt. végrehajtásáról szóló 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet (továbbiakban: Vhr.).
- Az természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban: Tvt.).

A BNPI által végzett adatszolgáltatások ügyiratok szerint:

- 148/2/2006.: erdőterv készítésre vonatkozó irányelvek, erdőrészlet szintű javaslatok
- 198/2010. és 198/11/2010.: az Evt. 113. § (15) alapján lefolytatott Natura 2000 felülvizsgálat során biotikai adatok és Natura javaslatok
- I-108/9/2014.: jelen elővizsgálat során vegetáció (élőhelytípus) adatok
- I-108/11/2014.: jelen elővizsgálat során biotikai adatok és erdőrészlet szintű Natura javaslatok
- I-108/13/2014.: jelen elővizsgálat során kiegészítő tájékoztatás

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság intézkedései:

- 04.4/289-5/2014.: az elővizsgálat elrendelése
- 04.4/289-11/2014.: adatkérés BNPI-től
- 04.4/289-13/2014.: az elővizsgálati terület lehatárolása
- 04.4/289-16/2014.: munkaértekezlet összehívása, lebonyolítása
- 04.4/289-26/2014.: adatkiegészítés kérés BNPI-től

B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága (Igazgatóság) intézkedései:

- A körzeti erdőterv elkészítése, az erdőgazdálkodás adatainak gyűjtése, a változások átvezetése az Országos Erdőállomány Adattárban (továbbiakban: Adattár).
- A BNPI közreműködésével - az Evt. 113. § (15) alapján lefolytatott Natura 2000 felülvizsgálat során - hatásvizsgálati dokumentációk elkészítése.

- A természetvédelmi hatóság (ÉMIKTVF), mint szakhatóság közreműködésével üzemtervtől eltérő tevékenység engedélyezése, illetve 2009. július 10. után - az Evt. 40. § (2) és (3) bekezdés szerint eljárva - az erdőterv módosítása.

A Natura 2000 területek elővizsgálatára vonatkozó adatok döntő részét a BNPI bocsátotta az erdészeti hatóság rendelkezésére, melyre három lépésben került sor. A körzeti erdőterv készítésekor a BNPI megadta az erdőtervezési körzetet érintő védett és fokozottan védett területekre és fajokra (egyúttal Natura 2000 jelölő élőhelyekre és fajokra) a tervezés azon irányelveit, amelyek a védett területek és fajok természetvédelmi helyzetének megőrzése és javítása érdekében szükségesek. Ezen túlmenően a BNPI erdőrészlet szinten előírás és korlátozás javaslatokat tett, továbbá részt vett az érintetlenül hagyandó részterületek terepi kijelölésében. Az erdőtervi tárgyalásokon minden erdőrészlet tervezett rendeltetése, fakitermelési (és sürgősségi), valamint erdősírtési előírása, továbbá a tervbe beépítésre került korlátozás a BNPI képviselőjével és az erdőgazdálkodóval is egyeztetésre került. További adatszolgáltatásra került sor 2010-ben az erdőterv Evt. 113. § (15) bekezdése szerinti, nem védett Natura 2000 területekre lefolytatott felülvizsgálatban, majd a mostani eljárás keretében. Ennek során a BNPI megadta az érintett Natura 2000 területek kijelölésének alapjául szolgáló jelölő élőhelyek és fajok biotikai adatait, a Natura célok eléréséhez irányelveket fogalmazott meg és javaslatokat tett.

Az elővizsgálat során minden érintett erdőrészlet fakitermelési és erdősírtési terv előírása felülvizsgálatra került, azok módosítását a SDF, a korábbi (2010-es) és a mostani Natura 2000 javaslatok, a fentebb felsorolt alapidokumentumok, valamint a jogszabályok rendelkezései határozzák meg. A jelölő fajok és élőhelyek adatai, kedvező természetvédelmi helyzetük megőrzése, javítása érdekében szükséges erdőtervi előírások, munkákra vonatkozó korlátozások az adott erdőrészlet erdőrészlet-lapján a tervezési adatok között, illetve a megjegyzés rovatban kerültek, illetve – a vizsgálat alapján végzett tervmódosítás után – kerülnek rögzítésre.

Jelen Natura elővizsgálati dokumentáció elkészítésére, vagyis az erdőterv szerinti erdőgazdálkodási tevékenység jelölő fajokra és élőhely típusokra gyakorolt hatásainak vizsgálatára, az összegyűjtött adatok szerint felülvizsgált és módosításra kerülő erdőtervi előírások alapján, az Európai Bizottság 4064-12-ENVI EU pilot eljárás keretében került sor a NÉBIH utasítására.

3. A körzeti erdőterv

3.1. A körzeti erdőterv bemutatása, céljának meghatározása

A vizsgált terület a jelenlegi Lillafüredi Erdőtervezési Körzetben, Miskolc település határában található. Fentebb már említésre került, hogy a körzet túlnyomó részét kitevő, az ÉSZAKERDŐ Zrt. Lillafüredi Erdészeti Igazgatóságának kezelésében lévő erdőterületeire vonatkozóan ugyanezen pilot eljárás keretében az erdőterv felülvizsgálatára már 2013. évben sor került. Így jelen felülvizsgálat csak a körzet fennmaradó erdőterületeit érintette összesen 1741 ha területen. A továbbiakban tehát az elemzések, illetve megállapítások a körzet jelen dokumentumban vizsgált ezen részterületére vonatkoznak.

A vizsgált terület nagy része egy tömbben helyezkedik el, a körzet dél-nyugati részén, az Északerdő Zrt. Répáshutai Erdészeti Igazgatóságának kezelésében. Az erdőtervezéskor hatályos jogszabályok szerint az Északerdő Zrt. Répáshutai Erdészeti Igazgatóság 63572/44/2007. számon jóváhagyott körzeti erdőtervében szerepel.

A további vizsgált területek elszórtan helyezkedő, kis területű magán, illetve egyéb állami szervek kezelésében lévő erdők. Ezekre vonatkozó körzeti erdőterv 2005. évben készült, és 103.340/26/2006. számon került jóváhagyásra.

Az erdők természetességi állapota összességében a magyarországi erdőknél sokkal jobb, különösen a fafajösszetétel kedvező, tekintettel a faültetvények teljes hiányára és hogy az invazív fajok gyakorlatilag nincsenek jelen. Az erdők jelentős hányada őshonos fafajokból álló természet szerű (58%) és származék (33%) erdő. Bár csökkenő kiterjedésben (jelenleg 8%), de még természetvédelmi szempontból értékes (regenerálható) élőhelyeket foglalnak el ugyanakkor a fenyevesek (faültetvény), melyek termőhelyi adottságok figyelembe vételével, őshonos fafajra történő átalakítása az erdőterv egyik fontos célkitűzése.

A körzetben igen magas (80%) a védelmi elsődleges rendeltetésű erdők aránya, melyek zöme természetvédelmi (74%) és talajvédelmi (5%) rendeltetésű. A természetvédelmi elsődleges rendeltetés a védett természeti területeken fekvő erdőrészekre lett (az Evt. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint) megállapítva, a védelmi célok érvényesülése, az életközösség védelme érdekében. A talajvédelem a termőhelyi adottságok alapján került megállapításra, a sekély, illetve meredek, erózió veszélynek kitett talaj védelmére (Evt. 24. § (2) bekezdés b) pontja), számos helyen második rendeltetesként a természetvédelmi rendeltetés után. Ezek a rendeltetések teljes összhangban vannak a Natura 2000 célokkal, hiszen a kijelölés alapjául szolgáló jelölő élőhelyeken az erdőállapot (teljes életközösség) fennmaradását, a természeti folyamatok érvényesülését ezzel a jelölő fajok populációjának stabilitását segítik.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre és a jogi jelleg az Adattárba bejegyzésre került. A jelölő fajok és élőhelyek védelmét, természetvédelmi helyzetének megőrzését (esetenként javulását) – a Natura 2000 célok érvényesülését – szolgálják a tervben található, a védett területek és élőlények érdekében tett előírások, korlátozások. A következő erdőtervezés (2015-2016.) során – az Evt. 24. § (5) bekezdése értelmében – felül kell vizsgálni az összes erdőrészlet rendeltetését és dönten arról, hogy a Natura 2000 elsődleges, vagy további rendeltetesként jelenjen meg az erdőtervben.

A jelenleg érvényes körzeti erdőterv elkészítésére és jóváhagyására 2005-2006. illetve 2006-2007. években, a korábbi jogszabályi környezetben került sor. Az Evt. 113. § (7) bekezdés értelmében a 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú melléklete szerint a 2015-ben kezdődő következő erdőtervezés során felül kell vizsgálni az összes erdőrészlet üzem módját is.

Jelenleg átalakító és szálaló üzem mód a vizsgált területen az erdőtervben nem szerepel. Rossz termőhelyen lévő véderdők, erdőgazdálkodási beavatkozás nélkül, faanyag termelést nem szolgáló üzem módban lettek tervezve.

A vágásos üzemmódban kezelt erdők (93,5%) természetességének javítására kiemelt hangsúlyt fektetett a körzeti erdőterv. A véghasználatok tervezésekor a törvényi előírásoknak megfelelően előtérbe került a fokozatos felújítóvágás és a szálalóvágás alkalmazása, így a véghasználatok módja 84,5%-ban ilyen és csak 15,5%-ban tarvágás (lásd 3.2. fejezet). Ebből következően a természetes mag eredetű felújítások aránya az erdőtervben meghatározó, illetve a természetes mag felújításra alkalmas állományokban kizárólagos. A természetvédelmi, egyben a Natura célok teljesülése érdekében a természetes felújításokban az őshonos elegyfajok kímélete, illetve a mesterséges erdőszítésekben az elegyítés a felújítások célállományának megválasztásakor fontos szerepet kapott. A korábbi évtizedek hibás gazdálkodásának következtében esetenként elegyszegény állományokban a nevelővágások tervezésekor ennek korrigálása, az elegyesség fokozása fontos cél, amely lehetővé teszi a jobb természetességű állományok létrehozását.

Az erdőrésztetek részterületére tervezett fakitermelések helyének lehatárolására minden esetben a BNPI közreműködésével került sor, amit az éves tevékenységek bejelentésének vizsgálatakor ismételt kontroll, pontosítás követ (lásd. 3.3. fejezet).

Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód 106 ha-on (6,5%) szerepel, elsősorban a hársas törmelékletjtő-erdőkben (Mercuriali-Tilietum), a molyhostölgyes bokorerdőkben (Ceraso-Quercetum pubescentis) és a társulástanilag pontosan be nem sorolható sziklaerdők minden állományára és a szurdokerdőkben. Ez az üzemmód ott került megállapításra, ahol a fakitermelés természetvédelmi, illetve talajvédelmi szempontból nem kívánatos.

A fentiekkel összhangban az erdők rendeltetésének, a védelmi célok érvényesülése érdekében igen magas (összes erdőre 80%) az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozásával érintett terület.

Az érvényes erdőterv vonatkozó adatai a vizsgált Natura 2000 erdőterületeken:

Elsődleges rendeltetések:

Az elsődleges rendeltetés területi aránya (%)	
Rendeltetés	Érvényes erdőterv szerint
Védelmi	79,8
Gazdasági	20,2
Közjóléti	0

Üzem módok:

Üzem módok területi aránya (%)	
Üzem mód	Érvényes erdőterv szerint
Vágásos	93,5
Szálaló	0
Faanyagtermelést nem szolgáló	6,5
Átalakító	0

Korlátozások:

Korlátozások területi aránya üzemmódonként (%)			
	Érvényes erdőterv szerint		
Üzemmód	Korlátozás		
	Nincs	Részleges	Teljes
Vágásos	20,3	73,3	
Szálaló			
Faanyagtermelést nem szolgáló			6,4
Átalakító			

Az erdőterv legfontosabb célja:

Az Evt. alapelvei szerint a védelmi (ezzel a Natura 2000) és a közjóléti céloknak is megfelelő, a tartamos haszonvételek feltételeinek vizsgálatán, az ún. hozamszabályozás eredményein alapuló fenntartható erdőgazdálkodás feltételeit biztosítani, összhangot teremtve az erdő fenntartásához fűződő közérdek és az erdőgazdálkodással kapcsolatos egyéb érdekek érvényesülése között olyan módon, hogy minden beavatkozás tervezésekor – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – elsődleges szempont a védett értékek védelme a haszonvételek csak alárendelten jelenhetnek meg.

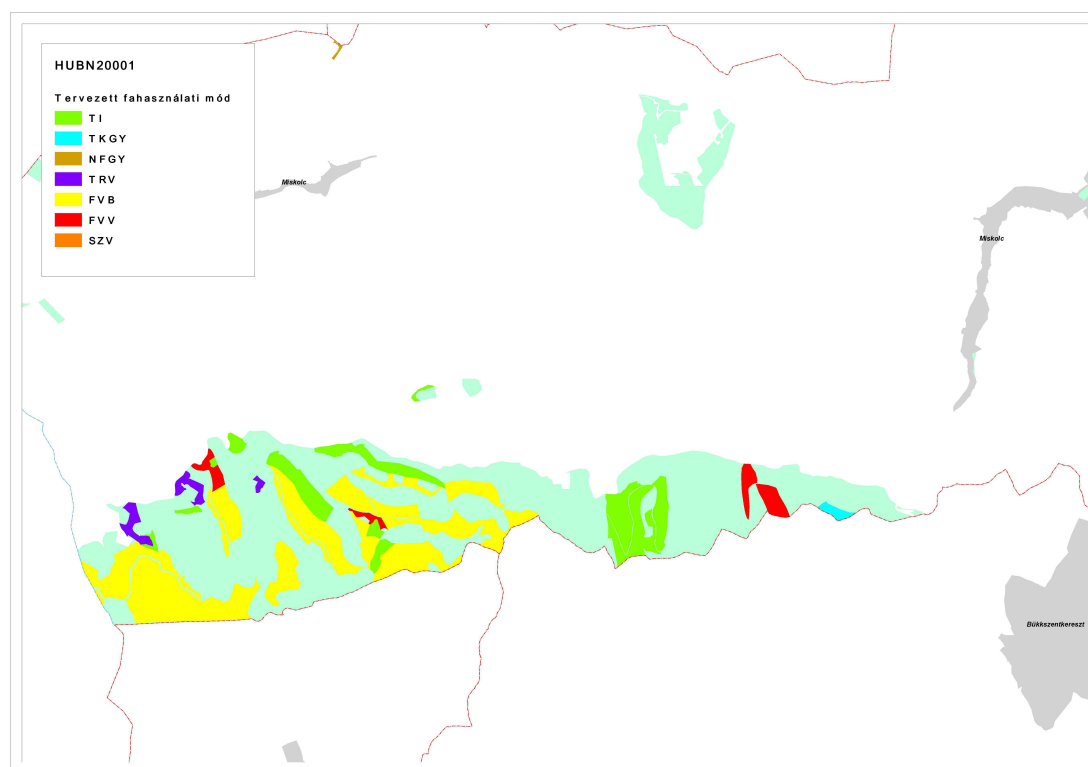
3.2. A körzeti erdőterv térbeli kiterjedése és a tervezett erdőgazdálkodási tevékenységek által okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása.

A hatások vizsgálatakor fontos tudni, hogy Magyarországon a tervezés és adatgyűjtés (feldolgozás), egyúttal az erdőgazdálkodás alapegysége az erdőrészlet (Evt. 16.§ (6) bekezdés). Fokozatos felújítógátások és szálalógátások elszámolásakor, hatásuk elemzésekor az ún. redukált területet használjuk, mely (leegyszerűsítve) a kitermelt fatér fogat munkával érintett fafaj sorok összes élőfakészletéhez viszonyított arányának és az erdő részlet területének szorzataként áll elő.

A körzeti erdőtervben szereplő (akár erdő részlet rész területére vonatkozó) fakitermelési tevékenység a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek (HUBN 20001 és HUBN 20005) vizsgálati területre eső erdeinek 22%-át, a különleges madár védelmi terület 26%-át érinti, azok túlnyomó részére tehát nincs külön előírás, fakitermelési lehetőség. A terület további, mintegy 2,8%-át érinti kizárólag erdő felújítási tevékenység.

Az alábbi térképek a fakitermeléssel érintett erdő részletek teljes területét mutatják, annak ellenére, hogy állománynevelés olykor, véghasználat pedig (néhány tarvágás kivételével) sohasem a teljes erdő részletet érinti. A fakitermeléssel érintetlen helyek elhatárolásakor a termőhelyi tényezők (élőhelyek, fajok védelme) és az állományjellemzők (újulat állapota), valamint véghasználatnál az ún. összevágások elkerülése (folyamatban lévő felújítási területek szétaprózása a Tvt.-nek megfelelően) a legfontosabb szempont. Az ún. végvágások (amikor a következő tervciklusban sem lesz már további felújítógátás) esetében is érintetlen hagyásfa csoportok, esetenként állományrészek lettek kijelölve.

Fahasználatok megoszlása a HUBN20001 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen:

2. térkép: HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy (291) Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdő részletek megoszlása (teljes erdő részlet és nem az érintett részterületek ha-ra kerekítve)

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)						
		érintett					redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
Bükk-fennsík és a Lök-völgy	842	42	61	28	7	10	56	2

Rövidítések: EÜ - egészségügyi; TI - tisztítás; TKGY - törzskiválasztó gyérítés; NFGY - növedékfokozó gyérítés; TRV - tarvágás; FF - fokozatos felújítógátás (bontógátás, FVB és végvágás, FVV); SZV - szálalógátást

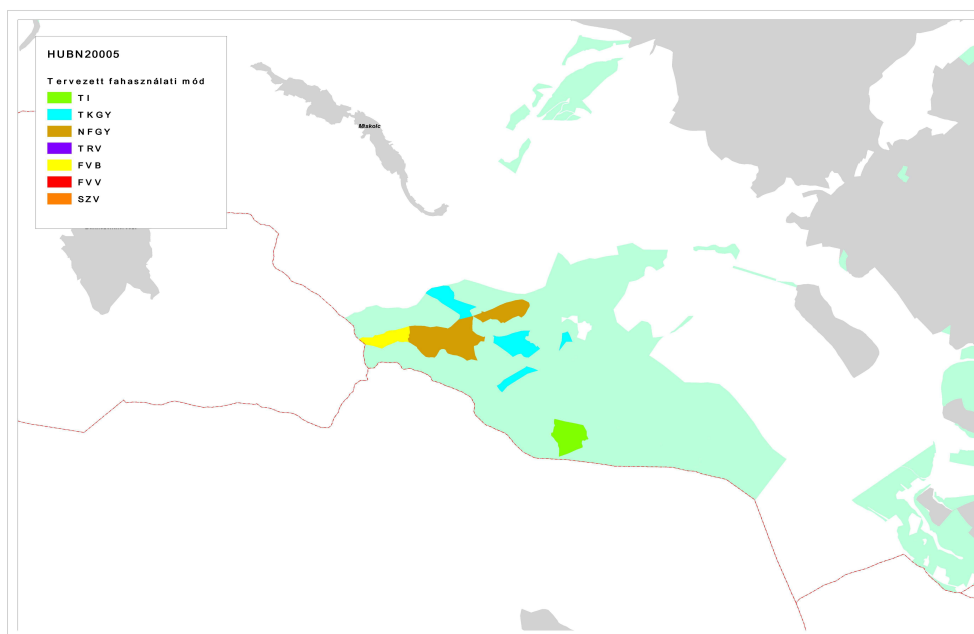
A HUBN20001 jelű Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület vizsgálati területre eső részének 24%-ára tartalmaz az erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből mindössze 8% a véghasználat. Tarvágás (a terület 1,2%-án) a Miskolc 89 F, 90 E, 90 O, 91 B, 91 J erdőrészekben, kizárólag a rossz egészségi állapotú fenyvesek szerkezet átalakítása érdekében, azok termőhelynek megfelelő erdőtakarásra történő átalakítása, vagyis a jelölő élőhelyek területi fejlesztése érdekében került tervezésre, sehol sem zavarva ismert jelölő fajokat.

A természetes felújítógátások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett – az élőhelyek fejlődésén keresztül – új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészen belül (pl. vizes élőhelyek) a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakhatósági közreműködéssel – kiadott határozatainak előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését, helyreállítását célozza.

Fahasználatok megoszlása a HUBN20005 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen:

3. térkép: HUBN20005 Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy (294) Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdőrészek megoszlása (teljes erdőrészlet és nem az érintett részterületek ha-ra kerekítve)

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)						
		érintett					redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
Bükk-fennsík és a Lök-völgy	357	0	2	25	39	0	1,3	0

Rövidítések: EÜ - egészségügyi, TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF - fokozatos felújítógátás (bontógátás, FVB és végvágás, FVV); SZV – szálalógátást

A HUBN20005 jelű Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület vizsgálati területre eső részének 19%-ára tartalmaz az erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből mindössze 0,4% a véghasználat (felújítógátás bontása). Tarvágás nincs tervezve.

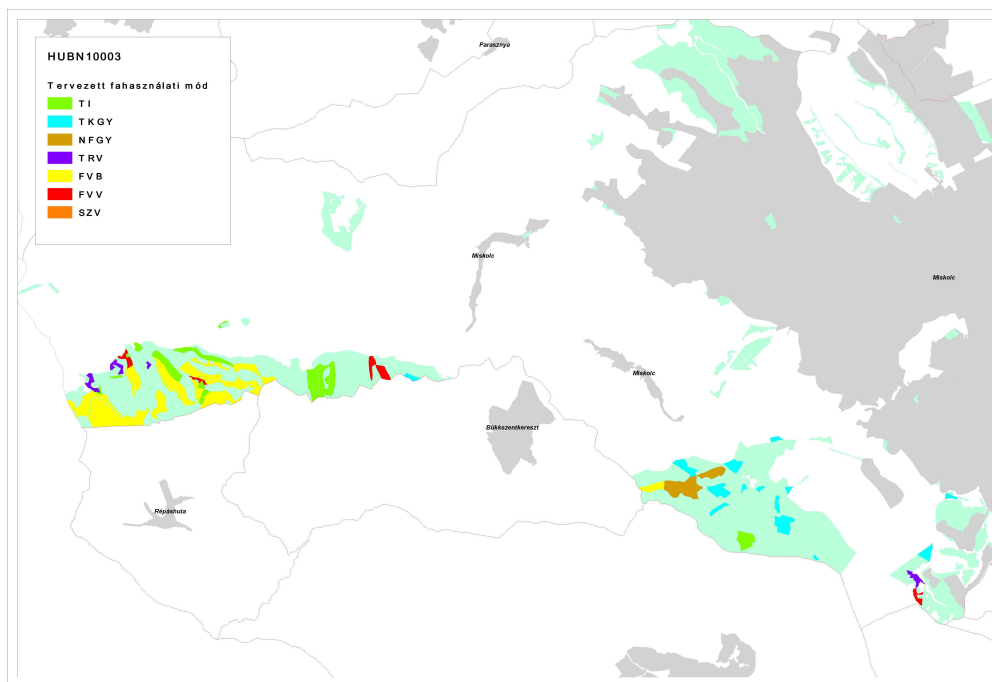
Véghasználattal egyedül a Miskolc 139 A erdőrészlet érintett. A 8,12 ha teljes területéből 1,3 ha redukált területtel került bontógátás végrehajtásra.

A véghasználatok arányának és erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok és élőhelyek megőrzése mellett – az élőhelyek fejlődésén keresztül – új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

A nem erdei élőhelyek (pl. gyepek) védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészleten belül (pl. vizes élőhelyek) a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakhatósági közreműködéssel – kiadott határozatainak előírásai (pl. anyagmozgatási munkák területi korlátozása) biztosítják.

Az erdőrészlet erdősítési előírása (természetes mag eredetű erdőfelújítás mesterséges kiegészítéssel) a termőhelynek megfelelő állomány (erdei élőhely) fennmaradását, illetve regenerálását, a jelölő élőhelyek megőrzését célozza.

Fahasználatok megoszlása a HUBN10003 különleges madárvédelmi területen:

4. térkép: **HUBN10003 Bükk-hegység és peremterülete (178) Natura 2000 területen a fahasználattal érintett erdőrészletek megoszlása (teljes erdőrészlet és nem az érintett részterületek)**

Natura 2000 terület		fakitermelés területe (ha)						
		érintett					redukált	
megnevezése	erdőterülete (ha)	EÜ	TI	TKGY	NFGY	TRV	FF	SZV
Bükk-hegység és peremterületei	1632	138	62	93	46	11	60	2

Rövidítések: TI – tisztítás; TKGY – törzskiválasztó gyérítés; NFGY – növedékfokozó gyérítés; TRV – tarvágás; FF - fokozatos felújítógátás (bontógátás, FVB és végvágás, FVV); SZV – szálalógátás

A HUBN10003 jelű Natura 2000 különleges madárvédelmi terület 26%-ára tartalmaz a erdőterv valamilyen fahasználatot, melyből 4,5% a véghasználat. Tarvágás (a terület 0,7%-án) a Miskolc 89 F, 90 E, 90 O, 91 B, 91 J erdőrészekben a rossz egészségi állapotú fenyvesek szerkezet átalakítása érdekében, azok termőhelynek megfelelő erdőtüszulásra történő átalakítása miatt került tervezésre, sehol sem zavarva ismert jelölő fajok életterét, további kedvező életteret teremtve számukra. A Miskolc 154 H erdőrészletben az egyéb lombergyes-cseres erdő (nem jelölő élőhely) felújítása érdekében került sor tarvágásra, mivel a nagy mennyiségben, foltokban jelen lévő elegyfajok miatt a természetes felújítás nem oldható meg az erdőrészletben.

A fokozatos felújítógátások szétaprózottsága és azok erélyének csökkentése a többkorú, vegyes erdőszerkezet fokozatos kialakítását eredményezi, ami a jelölő fajok megőrzése mellett – az élőhelyek fejlődésén keresztül – új védett értékek (jelölő fajok) számára biztosít kedvező feltételeket.

A jelölő fajok védelmét a Tvt. vonatkozó jogszabályi előírásai, továbbá a munkával érintett erdőrészletre a terv, illetve az erdészeti hatóság – szakhatósági közreműködéssel – kiadott határozatainak előírásai (pl. fajspecifikus időbeli korlátozás) biztosítják.

Minden erdősítési és állománynevelési előírás kivétel nélkül a termőhelynek megfelelő állomány fennmaradását, illetve helyreállítását (szerkezet átalakítás), ezzel a jelölő fajok védelmét, fennmaradását célozza.

Az érintett Natura 2000 területeken tervezett munkák kapcsán az erdőtervbe a jelölő élőhelyek és fajok védelmére (részben a 2010. évi felülvizsgálat során) beépült előírások, konkrét példák:

- Gerinc mellett érintetlenül hagyandó véderdőként. (Miskolc 84 E, FVB)
- Miskolc 84/G erdőrészletben a közelítést csak tartósan fagyott talajviszonyok között lehet végezni. (Miskolc 84 G, FVB)
- Az álló és fekvő holtfák, valamint az odvas faegyedek az élőfakészlet 5 %-nak mértékéig nem érinthetők. (Miskolc 84 G, FVB)
- A külön fajtársorban nem szereplő honos fajok egyedei a fahasználatok során visszahagyandók. (Miskolc 84 G, FVB)
- A szomszédos Miskolc 79TI tisztáson közelítés, készletezés, rakodás nem végezhető. (Miskolc 79 B, EÜ)
- Az Eü termelés során az őshonos lombos fajok nem termelhetők ki. (Miskolc 83 A, EÜ)
- A Miskolc 85/J erdőrészletben a LF folt végvágása során az őshonos fajok valamennyi egyede visszahagyandó, a fakitermelés és közelítés során kímélendő. (Miskolc 85/J, FVB-FVV)
- Hagyásfacsportok a BNP kérése szerint meghagyandók. (Miskolc 88 G, FVB)
- A véderdő jellegű részekben használat nem végezhető. (Miskolc 91 I, FVB)
- Víznélő környékén fahasználat mellőzendő 50 m sugarú körben. (Miskolc 138 D, TKGY)
- Fellelhető álló (honos) vastag holtfát (15 cm<) vissza kell hagyni 5 m³/ha mértékben. (Miskolc 143 D, EÜ)
- Elegyetlen CS foltok hagyásfacsportként visszahagyandók. (Miskolc 154 A, TRV)

Az erdőtervnek a Natura célok érvényesülése érdekében – jelen vizsgálattal összefüggésben – történő változásai (fakitermelési lehetőségek módosításai, végrehajtás korlátozásai):

Jelen eljárás eredményeként a tervidőszak hátralévő kettő, illetve három évére még a tervben szereplő fakitermelési lehetőségek teljes, végrehajtási szándéktól független felülvizsgálata alapján kerül sor az erdőterv módosítására.

Az erdőtervbe azon többlet korlátozások beépítésére kerül sor, melyeket – az elmúlt évek gyakorlata szerint – az éves erdőgazdálkodási tevékenység bejelentések vizsgálatakor, a Natura célok érvényesülése érdekében, az erdő erdőtervezés óta bekövetkezett változásai miatt az erdészeti hatóság határozataiban előírt (Evt. 41. § (4) bekezdés c) pontja). A pilot eljárás megnyugtató lezárása érdekében kerülnek be az erdőtervbe most az alábbi újabb előírások.

- A megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „A fakitermelés végrehajtása során hagyásfacsoportot vissza kell hagyni.” (felújítóvágások, Miskolc 78 C, Miskolc 90 I).
- Végvágás előírás törlése. (felújítóvágás, Miskolc 78 J)
- Tarvágás előírás törlése az őshonos fafajokra és a megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „A fakitermelés végrehajtása során az őshonos fafajokat vissza kell hagyni.” (tarvágások, 4 db; pl: Miskolc 89 F).
- A megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „A fakitermelés végrehajtása során 5 m³/ha mennyiségben 15 cm-nél vastagabb, őshonos fafajú álló vagy fekvő holtfát vissza kell hagyni.” (EÜ fakitermelések, 3 db; pl.: Miskolc 144 A).
- A megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „A fakitermelés végrehajtása során a böhöncös és odvas egyedeket, továbbá az őshonos fafajú 15 cm-nél vastagabb álló és fekvő holtfát kímélni kell.” (növedékfokozó gyérítések, felújítóvágások 41 db; pl.: Miskolc 86 K, Miskolc 91 E)
- A megjegyzések és tervelőírások részletezése rovatba bejegyzés: „A fakitermelés során semmiféle munka nem érintheti az erdőrészlet szélén lévő Janka tarsóka élőhelyet. A fakitermelés megkezdése előtt a védett növényfaj élőhelyét a természetvédelmi kezelővel közösen ki kell jelölni.” (felújítóvágás: Miskolc 84 B, 91 G; tarvágás: Miskolc 91 N)

3.3. A körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodás várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása.

Az újabb körzeti erdőtervezésre 2015-2016-ban kerül sor, a jelenlegi előírások (jogok és kötelezettségek) az erdőtervek érvényességi idejéig 2016. december 31-ig, illetve kisebb részben (magán erdőgazdálkodók) 2015. december 31-ig érvényesek.

A tervben szereplő minden erdőgazdálkodási tevékenység az Evt. és a Vhr. értelmében csak előzetes bejelentés alapján végezhető. A tervezett munkák évenkénti ütemezése – a Vhr. 23. § (1) bekezdésének megfelelően – alapvetően az erdőgazdálkodó döntésén múlik, véghasználatok esetében azok végrehajtására az újulati viszonyok alakulásától függően kerülhet sor. Az erdőgazdálkodási tevékenységre tett előzetes (éves) bejelentést – védett terület esetében az Evt. 41. § (10) bekezdése szerint – az erdészeti hatóság a természetvédelmi hatóság (szakhatóság) bevonásával vizsgálja. Az Evt. 41. § (9) bekezdése értelmében a BNPI a vizsgált területre vonatkozó minden olyan, a körzeti erdőtervezés időpontjában nem ismert adatot, tény, változást haladéktalanul köteles az erdészeti hatóságnak a tudomásszerzést követően bejelenteni, amely mint a védelmi célokra hatással lévő körülmény (pl. jelölő faj új fészkelése) eljárás megindítását, korlátozás elrendelését eredményezi. Így minden további, (pl. új adat esetében) a tervben még meg nem jelenő előírás, korlátozás – az erdészeti hatóság határozatán keresztül – érvényesül a védelmi (Natura) célok érdekében.

A bejelentés vizsgálata során – az Evt. 41. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetekben – amennyiben az erdő állapotában, illetve a védelmi célokban változás következett be, vagy fennáll ezen célok veszélyeztetése, illetve az erdőgazdálkodó a gazdálkodásra vonatkozó jogszabályokat megsértette a hatóság a munkák feltételhez kötését, korlátozását, vagy tilalmát rendeli el.

A fakitermelés és közelítés, majd az erdei termékek szállítása minden esetben hatással van a környezetre, de a hatás csak akkor lehet jelentős, ha a végrehajtására vonatkozó jogszabályokat (Evt. 73. §, Vhr. 45. §, Tvt. 33. §), vagy az egyes erdőrészekre vonatkozó, az erdőtervben, illetve az erdészeti hatóság határozatába foglalt konkrét előírásokat nem tartják be, ami eljárást von maga után. Az erdősítési előírások (őshonos fafajú, elegyes erdőtársulások kialakítása, ápolása) a jelölő élőhelyek fennmaradását, illetve helyreállítását (pl. szerkezet átalakítás) segítik elő.

A gazdálkodás intenzitásának mérséklése (fakitermelések erélyének csökkenése, érintett területek aprózása) és az állománynevelési célok változása miatt az őshonos fafajú erdőkben a természeti folyamatok relatíve gyorsan okoznak kedvező változást és hasonló mondható el a fenyvesek lombos fafajú erdőre váltásáról. A védelmi elsődleges rendeltetés a gazdálkodásra jelentős hatással van, hiszen a fakitermelés annak van alárendelve, ezért a fakitermelések a tervhez képest várhatóan jóval alacsonyabb mennyiségben hajthatók vége. A ténylegesen realizálható faanyag nem csak a természeti folyamatok alakulásától függ (makktermés gyakorisága, mértéke, újulat megmaradása és fejlődése), hanem a védelmi célú korlátozásoktól is, az időjárási viszonyok pedig tovább korlátozzák a gazdálkodást.

A kisebb erélyű véghasználat biztosítja, hogy egy idős állományrész több lépésben, elnyújtva kerüljön letermelésre, így a jelölő fajoknak megfelelő távolságon belül mindig legyen több korosztályból, vegyes szerkezetben erdő. Ez egyúttal az élőhely folyamatos megújulása mellett biztosítja annak stabilitását, és így az időben elnyújtott véghasználat miatt a korábbi jellemzően egykorú tömbök helyén az új erdő már fokozatosan – mozaikosan – vegyes korúvá, szerkezetűvé válik.

Az állománynevelés (tisztítás és gyérítések) elsősorban az állomány stabilitását, fenntarthatóságát és minőségének javulását (értékteremtés) szolgálja. Ezek a célok – az elegyesség terv szerinti növelésével és bizonyos holtfa visszahagyásával együtt – egybe esnek a Natura 2000 jelölő élőhely stabil fennmaradásának, az erdei életközösség gazdagodásának céljaival.

Amennyiben az erdő állapotában (ide értve a természetvédelmi helyzetét és az erdőkárokat) bekövetkezett, a körzeti erdőterv elkészítésekor előre nem látott változás ezt indokolja, (pl. jelölő faj új előfordulása válik ismertté) az erdészeti hatóság az Evt. 40. § (3) bekezdése szerint hivatalból eljárva módosítja az erdőtervet. (Pl. madár fészkelésének biztonsága érdekében a munkák tér- és időbeli korlátozása.) Ha pedig az erdőgazdálkodó az Evt. 40. § (2) bekezdés szerint kéri a terv módosítását, úgy a szakhatóság, illetve nem védett területen a BNPI közreműködésével (belföldi jogsegély keretében végzett adatszolgáltatás) kerülnek előírásra a szükséges korlátozások, tilalmak.

A gazdálkodás és a Natura célok összhangjának megteremtése folyamatos kötelezettséget ró mind az erdészeti hatóságra, mind az erdőgazdálkodóra, mind a BNPI-re. A jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését (javítását) az erdőterv és jogszabályi előírások maradéktalan betartása, a bejelentett éves erdőgazdálkodási tevékenység vizsgálata során – szükség esetén – a tervezett munka feltételhez kötése, korlátozása, vagy esetenként tilalma, illetve ezen előírások betartása együttesen biztosítja.

Az erdőterv és a hatósági határozatok előírásait meghaladóan, az Evt. 7., 10., 41., 51., 53., 55., 57., 59., 60-66., 69., 70., 73-76., 91-96., §, valamint a Tvt. 33. § rendelkezései az adott erdőkben folytatható gazdálkodásra és azok látogatására olyan alapvető tilalmakat, (térbeli és időbeli) korlátozásokat tartalmaznak, melyek segítséget, egyúttal további biztosítékot jelentenek a Natura célok eléréséhez és melyeket a gazdálkodás során az erdőterv erre irányuló külön előírása és a hatóság külön rendelkezése nélkül is be kell tartani.

Mindenütt érvényes, jogszabályok szerinti általános előírások:

- A tervezett munkákat a termőtalaj sérelme, illetve maradandó károsodása nélkül, a talaj védelmére vonatkozó rendelkezések betartásával kell végrehajtani. (Evt. 62., 63. §, Tvt. 31-47. §)
- Minden erdőgazdálkodási tevékenység, de különösen fakitermelés, közelítés és talajelőkészítés során kímélni kell a védett növény- és állatvilágot, el kell kerülni a szennyezést, szemetelést. A munkavégzés során keletkező kommunális és veszélyes hulladék (olajos flakon, gumiköpeny, fékbetét stb.) erdő- és erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló területen átmenetileg sem tárolható, annak folyamatos eltávolításáról gondoskodni kell. (Evt. 2., 57. §, Tvt. 31.-47. §)
- A tervezett erdőnevelési, fahasználati munkák megkezdése előtt az erdőgazdálkodó köteles az erdőrészlet határvonalainak töréspontjaira jól látható és időtálló határjeleket elhelyezni. (Evt.16.§)
- Az ápoló- és tisztítóvágás, felújítóvágás végvágása és szálalóvágás végvágása, valamint tarvágás kivételével minden fahasználat csak akkor hajtható végre, ha a kivágásra tervezett fák szakszerű megjelölése előzetesen már megtörtént. (Evt. 73. §)
- A fakitermelések során figyelemmel kell lenni a vízforrások és vízbázisok védelmére, a védett élő szervezetek élőhelyére, az élettelen természeti értékek védelmére, a tájképre, valamint az értékes emberi alkotások környezetére. (Evt. 71. §, Tvt. 31.-47.§)
- Az ápolási és erdőnevelési beavatkozások során a természetesnek megfelelő erdőtársulások kialakításával törekedni kell a természetességi állapot megőrzésére, illetve javítására. A munkákat úgy kell a ritkább elegy- és kísérő fafajok kíméletével elvégezni, hogy a visszamaradó állomány szerkezete, stabilitása és fejlődési lehetősége javuljon, egyedei ne sérüljenek, a termőhelyi tényezők ne romoljanak. (Evt. 7. §, Tvt. 31.-47.§)
- A fenyőkitermelések után, illetve tartós szüneteltetésük kezdetekor (pl. időbeni korlátozás esetén), készletező helyeken felgyülemlett vágástéri hulladékot minden esetben haladéktalanul meg kell semmisíteni, vagy elszállításáról gondoskodni kell. Ezen túlmenően, a fenyőkárok felszámolását célzó beavatkozásokat úgy kell időzíteni, hogy rajzási időszakban a vágásterületen és környékén ne legyen a szűfélék túlszaporodását elősegítő, frissen kitermelt faanyag. Evt.59.§
- Ha a termőhelynek megfelelő őshonos állományalkotó főfafajok mageredetű természetes felújításának a feltételei adóttak, ezt a felújítási módot kell alkalmazni. (Evt. 51. §)
- Mesterséges erdőfelújítás esetén csak az erdőtervben előírt célállománynak megfelelő fafajú, igazolt származású és az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott szaporítóanyagot szabad felhasználni. (Evt. 51. §)
- A véghasználatok végrehajtásánál el kell kerülni a már megtelepült újulat, valamint a talajfelszín maradandó károsodását, ezért fokozott gondot kell fordítani a kivitelezés technológiájának és időpontjának megválasztására. Az erdőtervben előírt újulattal rendelkező erdőrészletekben - szálalást és fokozatos felújító vágást - ettől eltérő rendelkezés hiányában kizárólag március 31.-szeptember 1. időszakon kívül lehet végezni. (Evt. 69., 73. §)
- Fakitermelést védett területen kizárólag vegetációs időszakon kívül végezhető, ettől csak kivételes (pl. havaria) esetekben, külön engedéllyel lehet eltérni. (Tvt. 33. §)

3.4. A körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodás során létrehozandó erdészeti létesítmények és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterület kialakításának, használatának ismertetése.

A körzeti erdőtervben meghatározott erdőgazdálkodási tevékenységgel összefüggésben erdő termelésből való kivonására (más célú hasznosítására) a vizsgált terv alapján nem kerül sor. A terület feltártsága általában megfelel a jelenlegi gazdálkodási követelményeknek, a meglévő út- és nyiladérendszer – a víz- és időjárás viszonyok függvényében – biztosítja az erdővédelmi, a fahasználati és az erdőfelújítási feladatok ellátásához a feltételeket. Amennyiben az erdőgazdálkodó a faanyag mozgatása érdekében mégis épített közelítő nyom, mint erdészeti létesítmény kialakítását tervezi úgy arra a Natura 2000 területet érintő hatások Korm. rendelet 15. sz. mellékletében rögzített szempontok szerinti vizsgálatát is tartalmazó kérelmére, a szakhatóság bevonásával lefolytatott engedélyezési eljárásban hozott határozatban foglalt feltételekkel, korlátozásokkal kerülhet sor.

A vadkárelhárító kerítés, mint erdészeti létesítmény építése a vadászati hatóság hozzájárulásával, a természetvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalása alapján engedélyezhető.

A meglévő közjóléti létesítmények fenntartása – az erdők ilyen irányú rendeltetésének megfelelően – fontos feladata az erdőgazdálkodónak. Csaknem a teljes erdei látogató forgalom érinti a Natura 2000 területeket, ugyanakkor, mivel az az utakon, turistautakon bonyolódik le, ezek szakszerű karbantartása biztosítja, hogy ilyen okból a korábbi (Natura 2000 kijelölés előtti) meghaladó, a természetvédelmi célok megvalósulását akadályozó többletterhelés ne érje a területet. Új közjóléti létesítmény kizárólag a Natura 2000 területet érintő hatások Korm. rendelet 15. sz. mellékletében rögzített szempontok szerinti vizsgálatát is tartalmazó beadvány jóváhagyását követően, a védelmi célokat szem előtt tartó engedéllyel létesíthető.

Anyag-nyerő hely, felvonulási létesítmény a gazdálkodás során nem, illetve csak ideiglenesen (rakodó a vágásterületen) keletkezik. Az érintett élőhelyek védelmére (pl. rétek védelmére) az éves bejelentések vizsgálata során – a szakhatóság közreműködése alapján – rendszeresen előírást tesz az erdészeti hatóság. A fakitermeléshez kötődő szállítási tevékenység kizárólag a meglévő utakon és létesítésre engedélyezett közelítő nyomokon történik. Az úthálózat használatára és az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületekre (tisztás, nyiladék, termékletlen) – mivel azok csak rendeltetés-szerűen kerülhetnek hasznosításra – külön korlátozás nem szerepel a tervben. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen (pl. tisztás) tervezett fakitermelést csak előzetes bejelentést követően, a védelmi célokra gyakorolt hatások vizsgálata után veszi tudomásul, illetve ír rá elő korlátozást, vagy tilalmat az erdészeti hatóság.

A tervben nem szereplő, az erdészeti hatóság felé történő előzetes bejelentési kötelezettség nélkül, védett vagy Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság engedélyével végezhető munkák (pl. nyiladék karbantartása, tisztás kaszálása) kedveznek az élőhelyek állapotának fenntartásában, helyreállításában.

3.5. Az erdőtervezési körzet területén lévő erdő természeti állapotának ismertetése

Az erdők természeti állapotát alapvetően meghatározza az elmúlt évszázadok emberi tevékenysége, így különösen az erdőgazdálkodás korábbi gyakorlata, melynek eredményeként a teljes területet tekintve kimutatható egy viszonylag egyenletes koreloszlás. Ennek ellenére az egy időszakban (pl. két világháború között) kitermelt, viszonylag jól feltárt nagy tömbökben egykorúság a jellemző, miközben a domborzat miatt nehezen megközelíthető (pl. hegytetők és szurdokok) idős állományokban a természeti folyamatok szabadabban érvényesülhetnek. Másik oldalról – főleg erdőrésztlet szinten – vizsgálva, a kilencvenes évekig folytatott gyakorlat miatt (a minőségi faanyagtermelés volt a prioritás) döntően az egykorúság és a térbeli tagozódás hiánya dominál, amit az elegy- és kísérőfajok természetesnél jóval szegényebb előfordulása is tetézik. Az elmúlt másfél-két évtizedben azonban a felújítások módjának megválasztása, azok térbeli vezetése, a beavatkozások erélye, a nevelővágások gyakorlata (elegyesség fokozása), a felújítások faja megválasztása és a természetvédelmi célú korlátozások együttes hatására sokkal változatosabb, természetesebb állapotú állományok alakultak ki, illetve teremtdtek meg azok kialakulásának, fejlődésének feltételei.

Az erdők 91%-a őshonos fajokból álló, a bolygatatlan erdőkhöz hasonló szerkezetű és összetételű (természetszerű erdők), vagy meghatározóan a termőhelynek megfelelő őshonos fajú (származék erdők), melyekben a fejlődésük, nevelésük során jobbra a természeti folyamatok érvényesülnek. Alig fordulnak elő szerkezetükben, faj-összetételükben az emberi beavatkozás (gazdálkodás) nyomán jelentős mértékben átalakult (átmeneti erdő) erdők és teljesen hiányoznak az idegenhonos fajok hibridjeiből álló, szabályos hálózatban intenzív gazdálkodással nevelt állományok (faültetvény). Csökkenőben van a döntően idegenhonos, tájidegen (lucfenyő) fajokból álló (kultúrerdő) állományok térfoglalása.

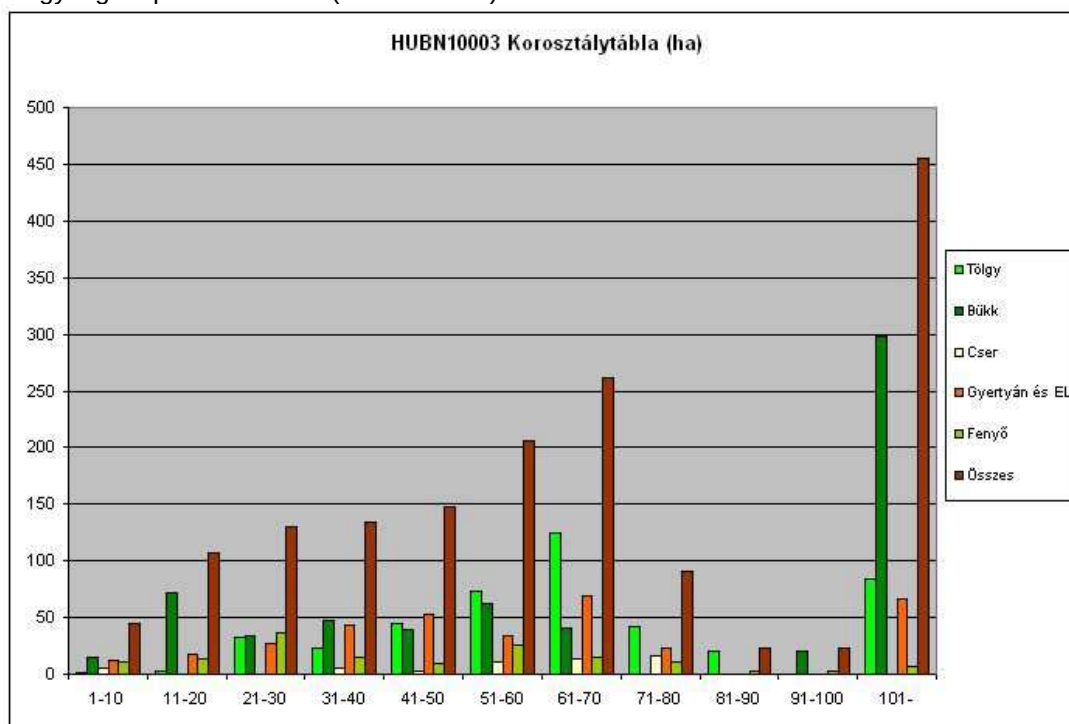
Az erdészeti (erdőrésztletenkénti) besorolást tekintve tehát kedvező képet kapunk a természetesség állapotáról, ugyanakkor az ökológiailag valóban legértékesebb, többkorú, több szintű (természetesnek mondható) erdők főleg az erdőgazdálkodással kevésbé érintett, már említett extrém termőhelyeken tenyésznek.

Az erdőtervezési körzetben a Natura 2000 oltalom alatt álló erdők természetessége az Evt. 7. § (1) bekezdése szerint lett besorolva:

Natura 2000 terület	Erdők természetesség szerinti megoszlása (terület %)				
	természetszerű	származék	átmeneti	kultúr	faültetvény
Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003)	58,1	32,8	0,9	8,1	-
Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)	80,6	5,9	1,0	12,5	-
Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005)	36,9	63,1	-	-	-

A vizsgált terület túlnyomó részét borítják erdők, melyek természetességi állapotának szinten tartást, javítását szolgálják az erdőtervben lévő konkrét előírások, illetve azok hiánya (természeti folyamatok szabad érvényesülése).

A Natura 2000 oltalom alatt álló erdőkben az egyes fajok korosztályainak területe (ha):
Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003)

A diagram vizsgálata alapján látható, hogy a site vizsgálati területre eső részén a korosztályok eloszlása nem egyenletes. Kiugróan magas a 100 évnél idősebb állományok területe. Ennek oka a viszonylag nagy számú véderdő és a vágáskorok emelkedése a BNP megalakulása óta jelen lévő és egyre nagyobb mértékű természetvédelmi korlátozások miatt. Szintén kiugróan magas az 50-70 éves korosztály területe is. Ez annak a nyoma, hogy a területen 1940-es évektől a 1960-as évekig jóval intenzívebb erdőgazdálkodás folyt, nagy területű fakitermelésekkel.

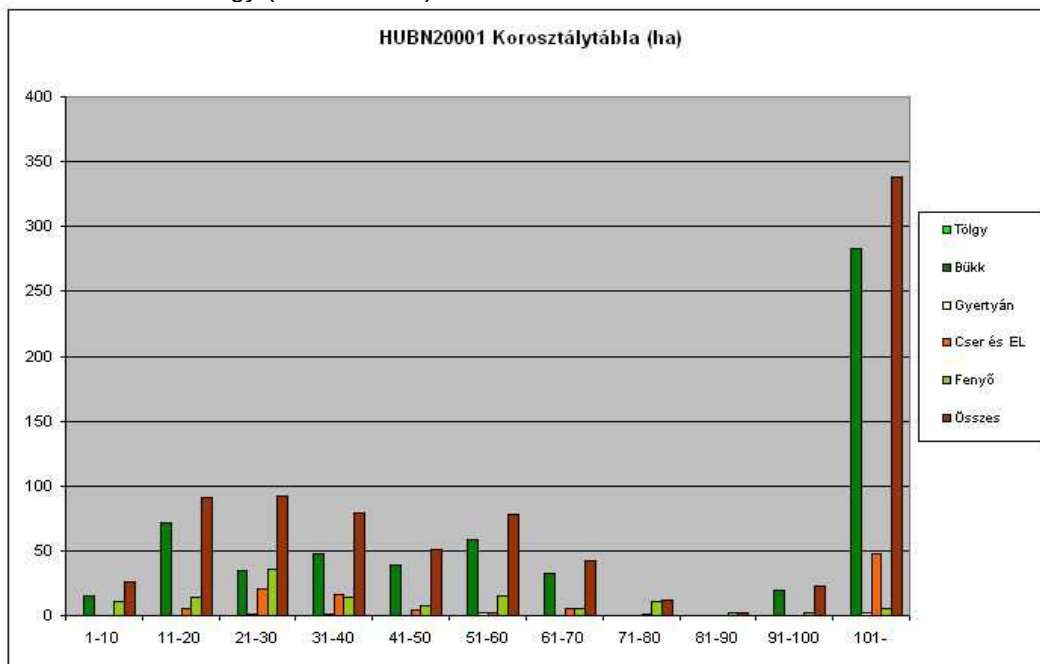
Szembetűnő, hogy a 80-100 éves korosztályok gyakorlatilag hiányoznak. Ennek oka egyrészt az, hogy a fenyő állományok vágásérettségi kora általában 80 év alatti, másrészt a vizsgált területet valamely ok miatt nem érintették véghasználatok 80-100 évvel ezelőtt. Az 1-10 éves korosztály aránya jóval alacsonyabb az átlagos korosztály területnél (pl. kevesebb mint fele a 10-20 éves korosztályénak), ami arra utal, hogy az utóbbi években a véghasználatok mértéke jelentősen csökkent. A vizsgált területen lévő faállomány tehát egészében nézve folyamatosan idősödik.

A fajokként vizsgálva megállapítható, hogy a faállományok túlnyomó részét a bükk és a tölgyek, valamint az ezeket kísérő gyertyán és egyéb lombos fajok teszik ki. Ezek a fajok képezik a bükkös és a gyertyános-kocsánytalan tölgyes faállománytípusok alapját, melyek gyakorlatilag a Szubmontán és montán bükkösök (9130), a Cephalantho-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), valamint a Pannon gyertyános-tölgyes (91G0) és Pannon cseres-tölgyesek (91M0) jelölő élőhelyek fő állománytípusait jelentik. Kedvező, az élőhelyek fenntartásának fontos biztosítója a bükk fafaj 100 év feletti állományainak kiugróan magas értéke, valamint a többi korosztályban is – az egyéb fajokhoz képest – egyenletes eloszlása.

A vizsgált terület kedvező természetességi állapotát, elegyességét mutatja az elegyfajok látható magas aránya.

A fenyő (elsősorban lucfenyő) a 10-80 éves korosztályok mindegyikében jelen van. Az elegyetlen lucfenyő erdőrészeket őshonos állományokra történő szerkezetátalakítása folyamatban van. A régebben alkalmazott gyakorlat miatt a bükkösökben elegyként kisebb foltokban is megtalálható a lucfenyő, mivel a felújításkor a nehezen újuló foltokba lucfenyőt ültettek. A legfiatalabb korosztályokban pedig kevés kivétellel elegyként, (pl. vörösfenyő, lucfenyő) és nem állományalkotó főfafajként van jelen. A lucfenyő jelentősen romló egészségi állapota (szúkárok) és az erdőtervi előírások (szerkezet átalakítás) miatt további gyors térvészése várható.

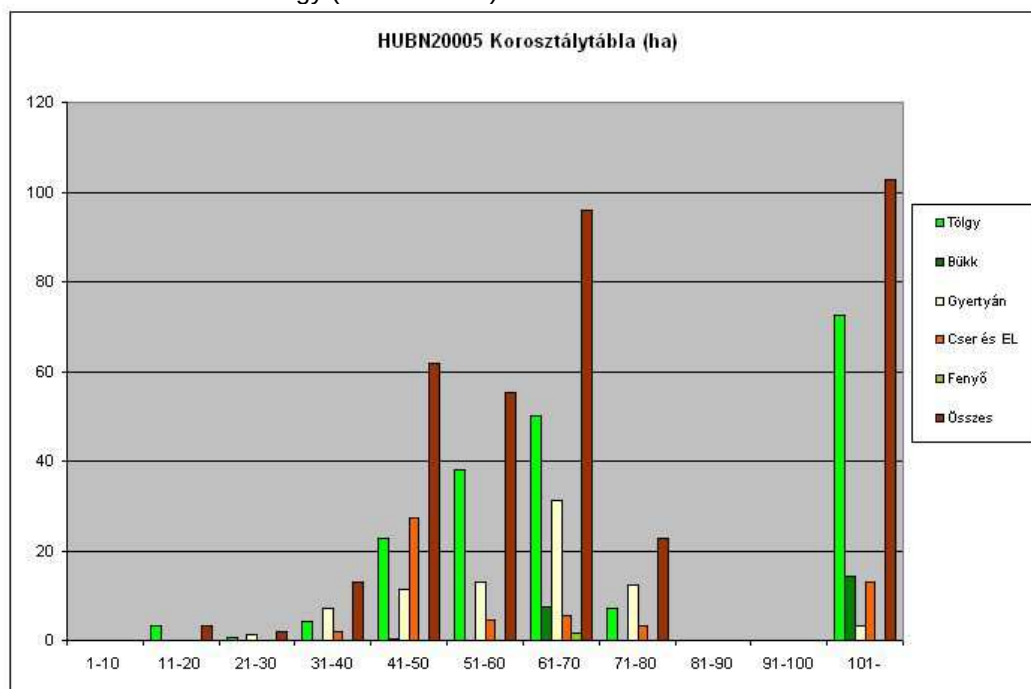
Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)

A grafikon elemzése során alapvetően a fentebb már leírt megállapításokat lehet tenni azzal a különbséggel, hogy még szembeötlőbb a 100 éven felüli korosztály kiugróan magas területe a bükk és egyéb lombos fajoknál. Az élőhelyek megőrzése az idős állományokkal és a véghasználat utóbbi évtizedben történt jelentős csökkenésével (itt már kb. harmadára csökkent az 1-10 éves korosztály területe a 10-20 éveshez képest) biztosított.

Mivel a vizsgált terület HUBN20001 site-ra eső erdői jellemzően magasabb térszintben helyezkednek el, ezért a tölgyes jelölő élőhelyek jellemző erdőállományai jóval kisebb területen vannak jelen, a bükk fafaj meghatározó.

Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005)

A grafikonon még jobban kihangsúlyozódik a HUBN10003 site-nál leírt egyenlőtlen korosztály eloszlás. A HUBN20005 site-ra eső erdőben a tölgy az uralkodó fafaj. A 100 évnél idősebb erdők kiugró aránya és a fiatal korosztályok hiánya jelzi, hogy az utóbbi évtizedekben fakitermelésre alig került sor. A terület jelentős része erdőrezervátum területébe esik amely területen fakitermelést nem végezhet az erdőgazdálkodó.

Az 1-30 éves állományok gyakorlatilag hiányoznak úgy, mint a 90-100 évesek is. A 40-70 éves állományok túlsúlya a második világháború idején, illetve az azt követő két évtizedben végzett jelentős területű véghasználatok nyomán keletkezett.

Összefoglalva:

Az erdőtervezési körzetben lévő erdők természetességi állapota kedvező, a tervezett erdősítési előírások ennek az állapotnak a szinten tartását, illetve fejlesztését szolgálják, a (fenyvesek) szerkezet átalakítása révén pedig tovább csökken a kultúr erdők aránya. A fahasználati beavatkozások (nevelővágások, fokozatos felújító és szálaló vágások) az elegyesség növelése és a felaprózott és elnyújtott felújítási folyamat révén szintén hozzájárulnak a vegyes szerkezetű, elegyes (természetszerű erdők) állományok térfoglalásának növeléséhez, a nagy területű, egykorú erdőtömbök átalakításához, az élőhelyek fenntartásához, a fajok életfeltételeinek javításához.

A távlati célállományok terv szerinti megvalósítása élőhely rekonstrukciót, illetve fejlesztést, a természetességi állapot javulását, a gyakorlatban a természetes felújításokban erdőrésztelen belüli vegyes állományszerkezetet és a fenyvesek őshonos lombos állományokkal történő leváltását jelenti.

A fafaj-összetétel és korosztály szerkezet üzemi méretben nyújt jó alapot a folyamatos erdőborítást biztosító szálaló üzemmódra történő átállás eléréséhez szükséges első lépésként az átalakító üzemmód bevezetéséhez a következő erdőterv készítésekor.

3.6. A körzeti erdőterv társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A Lillafüredi erdőtervezési körzet vizsgált része a Bükk-hegységben – a Központi-Bükk erdőgazdasági tájrészletben – teljes mértékben hegyvidéki változatos domborzatú területet foglal magába. A terület erdei – a sok évszázados gazdálkodás ellenére, illetve azzal együtt is – őrzik a természetes erdőtakaró jellegzetességeit. Zonális erdőtársulásként jellemzőek a hegyvidéki bükkösök, gyertyános tölgyesek és kocsánytalan tölgyesek, az extrém termőhelyeken érzékeny erdőtársulások (pl. hársas törmeléklejtő-erdők, molyhostölgyes bokorerdő, változatos sziklaerdők és szurdokerdők) találhatóak, míg az ültetett fenyvesek egyre kevesebb, bár ökológiai szempontból értékes helyet foglalnak el. A körzet kiváló természeti adottságainak megfelelően kiemelkedően magas az erdősültség.

Az erdőtervezési körzetben évszázadokra visszanyúló hagyományai vannak az erdőgazdálkodásnak, mely 1776-tól a Bükk-hegység egy részén, míg 1815-től általánosan is középtávú terv (ún. üzemterv, illetve mai nevén erdőterv) szerint folyik. Ez a nagy gazdasági világválság és a háborúk idejét leszámítva – kisebb-nagyobb eltérésekkel – szabályozott módon biztosítja az erdő hosszú távú, tartamos megőrzését. Ennek is köszönhető, hogy az erdőtervezési körzet erdőterületének magas az ökológiai értéke, csaknem teljes területén megfelelt a Natura 2000 hálózat kijelölés kritériumainak.

A körzet területét mindig is összefüggő erdőség borította, mely előbb királyi birtok volt, majd az állam tulajdonába került és sokáig kiapadhatatlannak tartott forrásként szolgálta elsősorban a vadászatot, de az épület- és tűzifa igényeket is. Az ipari fejlődés káros hatásaként (üveggyártás és vaskohó) a XVIII.-XIX. században intenzívvé vált fakitermelések miatt helyenként (Bükk-fennsík jelentős részén) ún. írtásrétek alakultak ki, melyeket később nem őshonos fákkal, elsősorban lucfenyővel ültettek be.

Az erdőgazdálkodás a nehézipar fejlődését (diósgyőri vasgyártás beindulását) követően is fontos szerepet játszott a helyi lakosság életében, az időszakos foglalkoztatásával is javította a vidék eltartó képességét. A térség lakói gyakran erdei mellékhaszonvételekkel (pl. mész- és faszénégetés) egészítették ki jövedelmüket, mely termékek messze, az Alföld távolabbi tájaira is eljutottak. A nagy erdőgazdálkodási hagyományokkal rendelkező körzetben a faanyag hasznosítására létrejött vállalkozások javították a foglalkoztatottságot, segítették a megélhetést.

Minden nemzetgazdasági ágazatnak, így az erdőgazdálkodásnak és a fafeldolgozásnak is mai napig fontos szerepe van az alapvető igények (ipari- és tűzifa) kielégítésében a vidék lakosságmegtartó képességének megőrzésében. Különösen fontos a képzett szakmunkások foglalkoztatása (fakitermelés, szállítás, fafeldolgozás) és a nagyobb élőmunka igényű tevékenységek (erdőfelújítások ápolása) fenntartása az ilyen súlyos foglalkoztatási gondokkal küzdő régióban, illetve megyében. Erre a célra előnyösen felhasználhatók az erdőgazdálkodást ösztönző támogatások, amelyek segítségével a foglalkoztatási gondok is enyhíthetők és az erdők természetességi állapota, ökológiai értéke tovább javítható. Az erdőgazdálkodás egyúttal a megújuló energiahordozók bővített újratermelésében is fontos szerepet tölt be.

A társadalomban a természetes anyagok felhasználása és alkalmazása iránti igény észrevehetően egyre növekszik, ami az erdei haszonvételek korábbiakban megszokott szintjének fenntartását teszi szükségessé, az erdő által meghatározott környezeti elemek és természetes élőhelyek védelmének figyelembevételével.

Az erdőtervezési körzet városias környezetben (Miskolc határában) helyezkedik el. Éppen az ipari és más káros környezeti hatások miatt kiemelkedően fontos az erdők egyéb, nem fatermesztési funkcióinak érvényesülése. A lakosság részéről a környezeti elemek, a természetes élőhelyek és élőlények védelme – a káros hatások mérséklése és a közjóléti funkció erősödése – fokozott igényként jelentkezik, amivel összhangban vannak a Natura 2000 célok eléréséhez szükséges intézkedések végrehajtása. A látogató forgalom, illetve annak természetvédelemmel összehangolt irányítása (turistautak kijelölése, pihenő helyek elhelyezése) fontos feladat. Az erdők ilyen terhelését nagyban növeli, hogy a turizmus szempontjából országosan kiemelt térségről van szó. A turisztikai fejlesztések a leépült nehézipar után a térség kitörési lehetősége, melyhez jó alapot ad a szakszerű erdőfenntartás, hiszen ez biztosítja tartósan az erdők látogatók számára is attraktív fennmaradását (erdei iskolák, ökoturizmus).

A körzet országos átlag feletti munkanélküliségi aránya megköveteli, hogy minden ágazat – így az erdészeti ágazat is – hozzájáruljon a foglalkoztatási szint fenntartásához, növeléséhez, a nemzeti erőforrásoknak (így a humán erőforrásoknak) ésszerű hasznosításához, növelve ezáltal is a térség eltartó, megtartó képességét.

Az erdőtervezési körzet Natura 2000 besorolással érintett, jelen vizsgálat alá eső része túlnyomórészt állami tulajdonban van. Kezelőként az Északerdő Zrt. (Miskolc, Deák tér 1.) a bejegyzett erdőgazdálkodó, az erdőgazdálkodó szervezetén belül a terület Répáshutai Erdészeti Igazgatóságához tartozik. A felülvizsgálattal érintett még néhány elszórtan elhelyezkedő magán erdő, illetve egyéb állami szervek kezelésében lévő erdőterület.

4. Az erdőterv hatásainak értékelése, a várható természeti állapotváltozás leírása és azok hatásainak értékelése a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra.

4.1. Általános tervezési irányelvek

- A homogén egykorú tömbök esetén az állományok felújítási ciklusa elnyújtottan, és egészségi állapotuk függvényében legyen tervezve. Tömbös terület esetén az összevágások elkerülése végett a mozaikosság elvét kell alkalmazni.
- Az erdőrészek maximális nagysága lehetőség szerint ne haladja meg a 8-10 ha-t, különös tekintettel a vágásérett, illetve ahhoz közel álló korú állománnyal borítottakra. Kerülni kell azonban az erdőrészek elaprózódását.
- Az adott termőhelyi viszonyoknak megfelelő őshonos fajok állományaiban, valamint a tájidegen fajok és őshonos fajok vegyes állományaiban (ha az elegyarány viszonyok lehetővé teszik) természetes felújítási módszereket (fokozatos felújítóvágást, szálalóvágást, szálalást stb.) kell alkalmazni.
- A nevelővágások során is törekedni kell a természetes erdőtársulásoknak leginkább megfelelő faj és mozaikos kor összetétel fenntartására. Kísérő fajok védelmére gondot kell fordítani.
- Tájidegen fajok őshonos lombos fajokkal való együttes jelenléte esetén a nevelővágásokat (tisztításokat, gyérítéseket) az őshonos lombos fajok kíméletével kell tervezni. Ugyanezen állományoknál – amennyiben van rá mód – kerülni kell a teljes tarvágások alkalmazását.
- Őshonos lombos fajok fiatal, magas törzsszámú (sűrű) állományaiban – az elegyfák kíméletével, a tájidegen fajok visszaszorításával – tervezhetők a tisztítások és törzskiválasztó gyérítések.
- Nevelővágások tervezésénél az őshonos elegyfajok megtartására tekintettel kell lenni.
- A leromlott állapotú fenyveseket, koruktól függetlenül, az egészségi állapotuk alapján kell véghasználatra tervezni. A felújításukat szerkezet átalakítással kell végrehajtani, őshonos fajokkal, elegyes állományok létrehozása érdekében.
- A védett erdők felújításánál mindig az adott termőhelynek megfelelő, őshonos fajokat kell alkalmazni, figyelembe véve azt is, hogy a termőhely típus egy-egy erdőrészen belül is gyakran eltérő lehet.
- A véghasználati előírás tervezésénél sürgősségi prioritással kell kezelni az egészségileg erősen leromlott kritikus érték alatti záródású állományokat.
- A termőhelyi viszonyoknak megfelelő, potenciális erdőtársulásokhoz közelítő faállomány-összetétel kialakítása és megtartása, valamint a táplálkozási kapcsolatokon keresztül kötődő állatvilág életfeltételeinek biztosítása érdekében tekintettel kell lenni az őshonos elegy fajokra (hársak, magas kőris, szilek, juharok, vadgyümölcsök, bibircses nyír, rezgő nyár, stb.), azokat szálanként vagy kisebb csoportokban meg kell kímélni (ezt a tervezésnél már hangsúlyosan figyelembe kell venni)!
- A véghasználatra kerülő erdőrészeket a nagyobb kiterjedésű, összefüggő vágásterületek (illetve a későbbiekben: fiatalosok) kialakulásának elkerülése érdekében a lehetőségekhez mérten mozaikosan kell kijelölni úgy, hogy a végvágásra kerülő erdőfoltokat elválasztó állományok két famagasságnál keskenyebbek nem lehetnek.
- A vágásterületek monotonitásának mérséklése, bizonyos fajcsoportok túlélésének biztosítása, illetve átmeneti jellegű élőhelyek kialakítása végett hagyásfa-csoportok kijelölése és visszahagyása szükséges. Ezek a hagyásfa-csoportok a letermelésre kerülő erdőrészek területének védett terület esetén maximum 10 % át, nem védett területeken maximum 5 %-át tegyék ki, és a véghasználatok alól mentesüljenek.
- Természetes felújításoknál az újulat nélküli, de vágásérett őshonos állományok véghasználati előírásai mellett elengedhetetlen feltétel a megfelelő mennyiségű és minőségű újulat megjelenése is.
- Tarvágásos véghasználatot védett természeti területen csak tájidegen fajok állományaiban indokolt tervezni. Nem védett természeti területen csak a fokozatos felújítóvágás feltételeinek hiánya esetén indokolt tervezni. Ahol a tájidegen fajok jelenléte 50 % alatti, és az őshonos fajok szórt elhelyezkedése lehetővé teszi, törekedni kell a tarvágás elkerülésére és valamilyen fokozatos felújítóvágás jellegű tevékenység tervezésére. Tarvágások tervezésénél be kell tartani a vonatkozó területi korlátozásokat.

- Természetszerű állományok számára alkalmas termőhelyeken szakmailag indokolt a tájidegen fafajú erdők fafajcserés átalakítása. A szerkezet-átalakításra szoruló erdőrészekben erdősítések tervezésénél tehát a termőhelyi viszonyoknak megfelelő, őshonos fő- és elegy fafajokat kell előnyben részesíteni!
- A tervezési munkák során figyelemmel kell lenni a véderdőkre, illetve a véderdő-foltokat tartalmazó erdőrészekre. Bennük fahasználati munkákat tervezni legtöbbször nem indokolt. Véderdő-foltokat tartalmazó erdőrészek esetében a „Megjegyzés” rovatban célszerű utalni a területi korlátozásokra, a részterületes fahasználatokra.
- A 1996. évi LIII. törvény értelmében, ex lege védett források környezetében (forrásmedencék + 10-30 m sugarú védőövezet) fahasználati munkafázisok (fakitermelés, közelítés, felkészítés) nem végezhetők. A források előfordulásának tényét, illetve a megőrzésük érdekében szükséges előírásokat az erdőrészlet-lap „Megjegyzés” rovatában kell feltüntetni.

A körzeti erdőterv elkészítése során figyelembe vett természetmegőrzési szempontok:

- Az erdőhöz kötődő közösségi jelentőségű jelölő fajok és jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, kiemelten a természetességi állapot fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása.
- Az érintetlenséget igénylő érzékeny termőhelyek, élőhelyek a természetvédelmi és Natura céloknak is megfelelően elhatárolásra kerültek a véghasználatra tervezett részekről, erdőrészlet megosztással, vagy a BNPI kijelölése alapján. Itt teljes korlátozás (faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód), vagy legfeljebb az erdőállapot fennmaradását biztosító fakitermelési lehetőség került megállapításra.
- A nem őshonos főfafajú (lucfenyves) állományokban előtérbe került a fafajcserés felújítás (az erdőszerkezet Evt. 55. § szerinti átalakítása), ezért erdősítési célállományként elsősorban őshonos főfafajú (elegyes) állomány, vagy bükk elegyes lucfenyves került előírásra.
- Az extrém időjárási hatásoknak kitett erdőrészekben (fennsíki töbrökben) a gyakori kései fagyok miatt első lépésben zárt erdőként csak lomb elegyes fenyves hozható létre, mely állományneveléssel és további apró véghasználatokkal (és erdősítéssel) alakítható át bükkössé.
- A nevelővágások tervezésekor a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfajok – különösen az intenzíven terjedő fajok – visszaszorítását és az őshonos elegy- és kísérő fajok kíméletét biztosító fakitermelési előírás.
- A vágásos üzemmódban kezelt erdőkben – a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajú állományokban, így a jelölő élőhelyeken is – a tarvágás tilalma mellett a többkorúság kialakítása érdekében általános a csökkentett erélyű fakitermelés, kisebb erélyű bontóvágás, illetve szájalóvágás.
- A Tvt. 33. § rendelkezéseinek megfelelően a véghasználatok tervezésekor kiemelt szempont az egykorú erdőtömbök kialakulásának megelőzése, az állományok változatosságának fokozása, a felújítógátak szétaprózódása, az összevágások elkerülése úgy, hogy 5 hektárt sehol sem haladhatja meg a még be nem fejezett egybefüggő erdőfelújítás mérete. Ez fontos eszköze a korábban egykorú erdőtömbök mozaikossá tételének, vegyes szerkezetű erdők létrehozásának, és hosszú időre segíti a természetvédelmi célok megvalósulását, számos jelölő faj (pl. lepkék, növények) számára teremt kedvező élőhelyet a hagyásfa csoportokkal tarkított vegyeskorú erdő.
- A természetes felújítások időbeni elnyújtása szintén a (védelmi) Natura célokat szolgálja, ezért a jelölő élőhelyeken a vágásérettségi korok emelésével és a véghasználatok felújulás mértéktől elmaradó erélyével a vegyes erdőszerkezet kialakítására, az erdei életközösség gazdagodására kell törekedni az élőhelyek stabilitása, gazdagodása, egyúttal a jelölő fajok védelme érdekében.
- Védett, egyúttal közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogár-, valamint az odúlakó madár- és más állatfajok életfeltételeit javítja a fakitermelésekre széles körben alkalmazott, az idősebb, de még állékony fafajokból, illetve böhöncös, odvas faegyedekből hagyásfa, illetve hagyásfa csoportok visszahagyása. Szintén ezen jelölő fajok védelmét szolgálja – a BNPI által megfogalmazott elvárások szerint – a holtfa meglétéhez szükséges korlátozások (visszahagyás) előírása és hogy a külön fafajsortban le nem írt (összes fatérfogathoz képest relatíve kevés, de ökológiailag igen fontos) álló és fekvő holtfára nem készült fakitermelési előírás, vissza kell hagyni az erdőben. Ezen felül az elhalt, károsodott fákra vonatkozó egészségügyi fakitermelés erélye is mérséklődött.

- Erdővédelmi okból, illetve szerkezet átalakításra tervezett lucfenyves állományok tarvágásakor az összes őshonos faegyed kitermelésének tilalma előírásra került. Figyelemmel arra, a tényre, hogy a terület egyúttal Magyarország kiemelt turisztikai célpontja gyakran a közjóléti létesítmények (pl. pihenőhelyek) környezetében is hagyásfa csoportok kerültek kijelölésére. A hagyásfák csak különleges esetben, így veszélyelhárítás érdekében (pl. elektromos hálózat, épület veszélyeztetése) termelhetők ki.
- Az erdőtervi előírások és korlátozások a teljes erdőrészlet azon részét érintik, ahol az adott jelölő faj, illetve élőhely ténylegesen előfordul, illetve a tervelőírással a faj és élőhely megtelepedésének a lehetősége megteremthető. Mindezek olyan mértékűek, amelyek szükségesek a Natura 2000 célok eléréséhez, ugyanakkor nem jelentenek indokolatlan korlátozásokat az erdőgazdálkodásban, illetve éppen ellenkezőleg a tartamosság felé hatnak, ezzel segíti az erdőgazdálkodás hosszú távú céljait.

Az üzemtervtől eltérő tevékenységek engedélyezése (Evt. hatálybalépése előtt), illetve az erdőterv módosításai (2009. július 10. után) során figyelembe vett szempontok:

Üzemtervtől eltérő tevékenység, illetve (az Evt. hatályba lépését követően) erdőterv módosítását az erdőgazdálkodó kérelmére, vagy hivatalból végezte az erdészeti hatóság. A kérelemre folytatott eljárásokban a módosításnak alapvetően két oka volt, a bekövetkezett károsítások (bűkkösökben viharkár, fenyvesekben száradás), vagy az újulat fejlődését, fényviszonyok változását segítő, az eredetit meghaladó mennyiségű fakitermelési lehetőség biztosítása. A módosításokra jellemzően megtakarítási kötelezettség előírásával került sor, vagyis az erdőtervből azonos mennyiséggel törlésre kerül más erdőrészletben megtervezett fakitermelési lehetőség. A hivatalból végrehajtott erdőterv módosításoknak fő oka a lucfenyő száradással összefüggésben erdővédelmi céllal fakitermelés és – amennyiben a pusztulással érintett terület meghaladta a fél hektárt (Evt. 51. § (7) bekezdés) – őshonos fafajú erdőfelújítás előírása volt.

4.2. Natura 2000 területenkénti értékelés

HUBN10003 Bükk hegység és peremterületei

Elsősorban erdei fajok előfordulása jellemző, ragadozó madarak fészkeléséről a vizsgált területen nem áll rendelkezésre adat.

Megőrzésük érdekében szükséges általános erdőkezelési irányelveket a 4.1. fejezet tartalmazza.

Az erdőgazdálkodással érintett jelölő madárfajok

Harkályfélék (*Dendrocopos* spp., *Dryocopus martius*)

A harkályfajok nagyon érzékenyek az élőhelyük megváltozására, elsősorban a holt fához való erős kötődésük miatt (fészkelőhely, táplálkozóhely). Idős erdőállományokhoz kötődnek, melyekben a holt fa aránya is megfelelő. Mivel a jelölő harkályfajok nem vonulók, magas a fészkelőhelyhez való hűségük. A természetes, fészkelésre alkalmas erdőterületeken belül is számos faj élőhely-specialistaként értékelhető. Az élőhely minőségét jelző, a fajok által hasznosított források számos esetben kvantifikálhatók (ügymint a preferált táplálék, a holtfa anyaga, minősége, mennyisége, az élőhelyfoltok mérete). Az erdészeti beavatkozások közvetlenül érintik ezen fajokat.

A beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében előírt védelmi intézkedések:

- Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére.
- A fészkelőhelyek háborítatlanságának biztosítása érdekében a revírfoglalási, költési, utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.

Egyes harkályfélék specifikus igényei:

A **közép fakopáncs** erősen kötődik az idős, tölgy dominálta erdőtípusokhoz. Elsősorban felületlakó rovarokkal táplálkozik az év nagy részében, így a rovarfajokban gazdag repedezett kérgű fafajok (elsősorban tölgyek) fontos táplálékforrást biztosítanak a faj számára. De táplálékként a levelekről begyűjthető rovarok is szerepelhetnek. Az erdőfoltok mérete befolyásolja a fészkelés sikerességét, az utódok számát is (bár a vizsgálatokat a nagy fakopáncs esetében végezték): így az erdőterületek fragmentációja jelentős negatív hatásként értékelhető a reprodukciós sikeresség tekintetében is.

Az erdőtervben - a korábbi állapothoz képest - az erdő jelentős fragmentációja nem következik be, így nincs negatív hatása a faj természetvédelmi helyzetére.

A **fehérhátú fakopáncs** a kifejezetten idős (sok esetben 100 évnél idősebb) erdőállományok fészkelőfaja. Elsősorban a bükkösöket preferálja, de ritkán tölgyes állományokban is megjelenik fészkelőként. Fészket derékba tört fatörzsek, elhalt, kitört vastag ágak vége alatt 0,5-1 méterre készíti. Kifejezetten a pudvás, korhadó fatörzsekbe ácsolja odúját. Szüksége van mind álló, mind fekvő holt fára, mivel táplálékát egyaránt keresi mindkettőben. A faj megőrzése szempontjából rendkívül fontos az idős erdőállományok megléte és a holtfa biztosítása a revírek közelében.

A magas vágáskorok miatt – a tartamos erdőgazdálkodásnak köszönhetően – mindig vannak idős (100 évnél idősebb) állományok. Az odvas és lábön száradt fák, facsonkok visszahagyásra kerülnek, így a faj fennmaradásához szükséges holtfa rendelkezésre áll. Viszonylag egyenletes eloszlásban találhatók a vizsgált területen faanyag termelést nem szolgáló érintetlen erdők is.

A **fekete harkály** alapvetően a magas, hosszú törzsű lombhullató erdőket preferálja. Az élőhelyválasztását valószínűleg a speciális táplálék igénye is meghatározza (pl. hangyák). Alpokban végzett felmérések alapján a magas lombkorona-záródású (80-90%), közepes – magas fasűrűségű (1200 – 1400 fa/hektár) erdőállományokhoz szignifikánsan köthető a faj. A vizsgálatok azt is kiderítették (1991-2004 között), hogy számos fészeküreget és odút folyamatosan használtak a harkályok évről-évre (ismeretesekek olyan üregek, melyeket folyamatosan nyolc évig használtak, esetenként ugyanaz a madár (pár)). Ugyanezen vizsgálat – összehasonlítva más harkályfajokkal – megállapította, hogy a fekete harkály kevésbé érzékeny az erdőkezelésekre, jó adaptációs képességekkel rendelkezik. Mindezek miatt a fajra az erdőterv szerint folytatott erdőgazdálkodás nincs kedvezőtlen hatással.

Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Közép-Európában az örvös légykapó állományai stabilnak mutatkoznak. A faj hiányát legtöbbször az odvas fák hiánya, a nyílt záródású fiatalos erdőállományok (pl. vágásterületek, fás legelők) meglétével magyarázzák. Az erdőben található holtfához, mint fészkelőhelyhez kevésbé kötődése az élőhely jellegének a függvénye. Az erdőtípus tekintetében tág tűrésűnek mutatkozik, mind a tölgyes, mind a bükkös állományokban megtalálható.

A holtfa és odvas fa visszahagyásával a harkályféléknél leírtakhoz hasonlóan légykapókra sincs jelentős káros hatással az erdőterv szerinti erdőgazdálkodás.

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek – zárójelben kerül feltüntetésre azon site kódja, ahol az adott Natura 2000 kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípus, illetve faj az erdőgazdálkodási tevékenységgel érintett.

Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001)

Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005)

Az általános erdőkezelési irányelveket a 4.1. fejezet tartalmazza.

Az erdőgazdálkodással érintett jelölő élőhelyek

Nem erdei jelölő élőhelyek

6240 Szubpannon sztyeppék (HUBN20005)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, így a körzeti erdőtervnek jelentős hatása nincs rá.

Az erdőrészekben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni.

6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (HUBN20001)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, így az erdőtervnek jelentős hatása nincs rá, erdőszegélyen előfordulhat. Kímélete szükséges a közelítés, készletezés során. Az érintett erdőrészekben vegetációs időn kívül, fagyott talajon végzett fakitermeléssel a kedvezőtlen hatás kivédhető.

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (HUBN20001, HUBN20005)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött. Erdőszegélyekben előfordulhat. Kímélete szükséges a közelítés, készletezés során. A fajgazdag félszáraz irtásrétek, a zárványt képező erdőfoltok, illetve az erdőtümbök szegélye kímélendő. Az élőhelyre gyakorolt hatás így elhanyagolható.

7220 *Mésztufás források (*Cratoneurion*) (HUBN20001)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, de erdőben is előfordulhat. A BNPI adatszolgáltatása alapján fahasználattal érintett erdőben az élőhelynek nincs ismert előfordulása.

8310 Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok (HUBN20001, HUBN20005)

Az élőhely jellemzően nem erdőhöz kötött, de erdőben is előfordulhat. A BNPI adatszolgáltatása alapján a fahasználattal érintett erdőrészekben az élőhelynek nincs ismert előfordulása. A barlangok védőzónái a körzeti erdőtervezéskor figyelembe lettek véve.

Jelölő erdei élőhelyek:

9130 Szubmontán és montán bükkösök (HUBN20001, HUBN20005)

Közép-Európa szubmontán és montán régiójában, hűvös, párás klímában nagy területű, zonális, vagy extrazonális helyzetben fordulnak elő. Változatos alapkőzetten alakulnak ki. Talajuk típusa is különböző lehet, melyet általában mély termőréteg és gazdag humusztartalom jellemez.

A felülvizsgálattal érintett területen legnagyobb területtel ez az élőhely fordul elő. Az erdőgazdálkodási tevékenység is jellemzően a zonális bükkösökben zajlik.

Veszélyeztető tényezők: tarvágás, egészségügyi fakitermelés, túltartott vadállomány, idegenhonos növényfajok inváziója, éghajlatváltozás.

Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Nevelővágások során egyes őshonos kísérő fafajok (hegyi juhar, kislevelű hárs, hegyi szil) teljes kímélete, további fafajok (korai juhar, madárcseresznye, stb.) kímélete szükséges.
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély fenntartása kívánatos.
- A gyérítések és véghasználatok során 5 m³/ha mértékig (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása javasolt.
- Az élőhelyen 5 % hagyásfa csoport kijelölése javasolt erdőrészenként vagy tömbösítve.
- Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.

A terv szerinti gazdálkodás mellett, a fenti előírások betartásával az élőhely kiterjedése nem csökken, szerkezete folyamatosan megújul. A hagyásfa csoportok és a holtfa biztosítják a jelölő élőhely biológiai sokféleségének megőrzését. Megjegyzendő, hogy a felülvizsgált területen a kipusztult lucfenyves állományok helyén zömmel bükkös célállománnyal kerül sor az erdő felújítására, az erdőszerkezet átalakításával zonális bükkösök jönnek létre, így a jelölő élőhely területe növekszik, természetvédelmi helyzete javul.

9180 * Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (HUBN20001)

Hegy- és dombvidékeken alakulnak ki a bükkös, vagy tölgyes övben. Meredek, keskeny, vízszivárgásos völgyekben, általában északias kitettséű oldalakon, sziklaletörések, fennsíkperemek alatt jelennek meg. Talajuk sziklás váztalaj, vagy sekély lejtőhordalék erdőtalaj lehet.

Veszélyeztető tényezők: tarvágás, egyéb erdészeti, egészségügyi fakitermelés, fakitermelés miatti talajleemosódás, túltartott vadállomány, idegenhonos növényfajok inváziója

Az élőhely jellemzően nem érintett az erdőgazdálkodással, elsősorban érintetlen talajvédelmi erdők. A fakitermelésre tervezett erdőrészeknek kis foltjait érintheti. Ezen sziklás foltok a véghasználatok során hagyásfa csoportként visszahagyásra kerülnek. Fentiek miatt az erdőgazdálkodással közvetlenül általában nem érintett az élőhely.

91G0 * Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (HUBN20005)

A gyertyános-kocsánytalan tölgyesek domb- és hegyoldalakon szinte bármilyen alapkőzeten, leggyakrabban agyagbemosódásos barna erdőtalajon, ritkábban közethatású talajokon, lejtőhordalék erdőtalajokon alakulnak ki. A mészkerülő állományok savanyú, nem podzolos barna erdőtalajon is előfordulnak. Az erdőgazdálkodással jellemzően érintett társulás.

Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítógázhoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy - nagyobb gyertyán elegy esetén - mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre.
- Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete szükséges (mezei szil, mezei juhar, madárcseresznye stb.)
- A fahasználatok során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeit lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani, az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel.
- Az állományszegélyeket, illetve az állomány alatti cserjeszintet az erdőfelújítást nem veszélyeztető mértékben meg kell kímélni.
- Az erdőrészekben található idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
- A véghasználattal érintett erdőrészekben hagyásfa csoportok kijelölése szükséges, az élőfa készlet 5 %-áig.
- A gyérítések és véghasználatok során 5 m³/ha mértékig (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása kívánatos.

A terv szerinti gazdálkodás mellett, a fenti előírások betartásával az élőhely kiterjedése nem csökken, szerkezete folyamatosan megújul. A hagyásfa csoportok és a holtfa biztosítják a jelölő élőhely biológiai sokféleségének megőrzését.

91H0 Pannon molyhos tölgyesek (HUBN20001, HUBN20005)

Ez az élőhely két eltérő élőhely típust foglal magába, a mész- és melegkedvelő tölgyeseket és a molyhos tölgyes bokorerdőket. Meleg, délies kitettséű lejtőkön, hegyorrokon, hegylábi részeken alakulnak ki, összefüggő állományokat is alkothatnak. Sokféle alapkőzeten előfordulhatnak (de

legjellemzőbbek meszes alapkőzetén), talajuk általában sekély, valamilyen közethatású, vagy sziklás-köves váztalaj. A vizsgált területen előforduló társulások *Ceraso mahaleb-Quercetum pubescentis* (Sarjmeggyes bokorerdő) és *Corno-Quercetum pubescentis* (Melegkedvelő tölgyes).

Jellemzően erdőgazdálkodást nem folytatnak az élőhelyen, talajvédelmi erdőként érintetlenül maradnak, azonban néhány fakitermeléssel érintett erdőrészlet kisebb részterületén (foltján) előfordul az élőhely.

Védelmi intézkedések:

- Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fafajok – különösen az akác – eltávolítását).
- Az érintett erdőrészletekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.

91M0 Pannon cseres-tölgyesek (HUBN20005)

A Magyar Középhegységben és a dombvidékeken 250–450 (kivételesen 600) m tengerszint feletti magasságoknál alakulnak ki kiterjedt és idős korukban jól záródó, jó növekedésű klímazonális állományai. A legkülönbözőbb alapkőzeteken előfordul, általában mély, közömbös kémhatású vagy enyhén savanyú talajokon, többnyire barna erdőtalajon.

Az erdőgazdálkodással jellemzően érintett élőhely. Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- Felújításuk kizárólag fokozatos felújító vágással, természetes mageredetű erdőfelújítással történik, vegetációs időn kívül, az odvas, böhöncös egyedek visszahagyásával.

A terv szerinti erdőgazdálkodással érintett jelölő fajok

Erdei élőhely-típusokhoz kötődő jelölő növényfaj

Janka-társóka (Thlapsi jankae) (HUBN20002, HUBN20005)

Nyílt erdők, irtásrétek, lejtősztyepprétek, löszgyepek, hegyi rétek növénye. A vizsgálati területen hegyi rétek szárazabb részein jelenik meg nagyobb egyedszámban. Évelő faj, mely az élőhelye becserjésedését is viszonylag jól tűri. Az erdőgazdálkodás során a faanyag közelítése, készletezése veszélyezteteti, és mivel az áttelelő képlet a föld felszínén helyezkedik el, ezért a veszélyeztetés a fagyott talaj mellett is fennáll. Az erdészeti beavatkozások hatásának minimálisra csökkentése érdekében *előírt védelmi intézkedések*:

- A közelítés, készletezés az élőhelyén nem végezhető.

Erdei élőhely-típusokhoz kötődő jelölő állatfajok

Gerinctelenek

Havasi cincér (Rosalia alpina) HUBN20001, HUBN20005

Védett, kiemelt közösségi jelentőségű faj. Főként az Északi-középhegységben és a Dunántúlon fordul elő, újabb adata (2008) a Budai-hegységből is van. Lárva bükkel elhalt, de még lábon álló törzsében, illetve az élő fák vastag, elhalt ágaiban a kéreg alatt, majd a fatestben fejlődik, csak olyan helyeken, ahol a fát napsütés éri (pl. zárt erdőkben a felső lombkoronaszintben). Általában csak a már 50 év feletti erdőállományokban fordul elő, ahol 1-2 éves holt bükkfák találhatók (törzsmérő a földtől 1 méterre legalább 25 cm körüli).

Veszélyeztető tényezők: elhalt, beteg vagy sérült fatörzsek eltávolítása, a faállományban kiterjedt homogén korcsoport kialakítása, bükkes állományok helyén tájidegen fajokból álló erdőtelepítés.

Kiemelendő probléma: a faj viszonylag frissen elhalt fákból/farészekbe rakja petéit, ezért a fakitermelés után a farakások helyszínen hagyása a rajzás időszakáig, mintegy ökológiai csapdaként működik. A havasi cincér rajzási időszaka június-augusztus, ha ekkor a téli, tavaszi időszakban kitermelt fák még a területen találhatók, akkor a petéző nőtények az elszállítandó fatörzsekbe fognak petézni. Az így lerakott peték, és ezáltal a következő nemzedék is gyakorlatilag megsemmisül. Ez igen erős állománycsökkenést okoz, főként ha rendszeresen ismétlődik egy adott élőhelyen. A faj érdekében a téli, valamint kora tavaszi időszakban kitermelt fák területéről történő elszállításáról legkésőbb májusig, de más xilofág fajok kímélése miatt még korábban is javasolt a kiszállítás.

Az erdőben kialakított kisebb lécek, ahol az elhalt ágakat, a lábon elhalt fák törzsét napfény érheti, kedvezőek a faj számára, valamint ismert előfordulási helyein az idős (50 év fölötti állományok) egy részének teljes kíméléte, ezen állományok hosszútávú fennmaradásának, jelenlétének biztosítása.

Élőhelytípus (közösségi jelentőségű + egyéb), amelyhez előfordulása köthető: általában bükkösök (9130, 9110) és gyertyános tölgyesek (91G0), ahol viszonylag sok a bükk elegyfaként.

Védelmi intézkedések, melyek az egyéb, holtfához kötődő jelölő fajokra előírt fakitermelési korlátozásokkal teljesülnek a terv végrehajtásakor:

- holtfa visszahagyása,
- hagyásfák
- az átlagos vágásérettségi kor emelkedett az erdőtervezéskor,
- faanyag májusig történő kiszállítása az erdőből (ez gazdasági szempontból is szükséges, mivel a faanyag minősége romlik „befülled” a meleg évszakban)

Emlősök

(Dőlt betűtípussal jelezve azon site kódja, ahol a SDF-on a jelölő státuszra vonatkozóan még nem történt meg a változások frissítése.)

Közönséges hiúz (*Lynx lynx*) HUBN20001

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű, erősen veszélyeztetett ragadozó. A nyolcvanas évekig kipusztultnak hitt emlős egyedszáma nagyon lassú emelkedésbe kezdett. Előfordulása az Északi-középhegység területére korlátozódik. Fennmaradásának feltétele a hazai viszonyok között nagynak nevezhető, összefüggő, háborítatlan erdőségek jelenléte.

Veszélyeztető tényezők között első helyen az összefüggő erdős területek feldarabolódása, utakkal történő felszabdálása áll, de a huzamosabb és intenzív emberi jelenlét is okozhatja az egyedek elvándorlását az érintett területekről.

A hiúz jelenlétét alapvetően nem az erdőgazdálkodás befolyásolja. Az érintett terület utakkal már évszázadok óta be van hálózva. A magas turistaforgalma, üdülők, nyaralók és persze részben az erdőgazdálkodás miatt a faj zavartsága szinte folyamatos.

Védelmi intézkedések:

- szálalóerdők kialakítása,
- érintetlen véderdők fenntartása

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) HUBN20001, HUBN20005

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű állatfaj. Hegyvidéki és dombsági összefüggő erdőkben él. Kedveli az idős tölgy-, gyertyán-, és vegyes állományú erdőket, ahol faodvakban található nyáron, de az állomány egy része télen is. A fentiek alapján elterjedési területén a fent nevezett állományú erdőkben az odvas fák meghagyása és lehetőleg összefüggő nagy kiterjedésű idős erdők fenntartása kívánatos. Mivel a faj egyedei a felrepedezett kéreg alatt is előszeretettel tanyáznak, az alkalmas és védendő odvas fák kijelölésénél szakember segítségét kell igénybe venni.

Veszélyeztető tényezők: az alkalmas odvakkal rendelkező (álló) fák eltávolítása, tarvágás és művelési ág váltás és növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- odvas fák visszahagyása,
- fokozatos felújítóvágás
- hagyásfák
- az erdőgazdálkodásban rovarirtó szer használatára az élőhelyén nem kerül sor

Hosszúszárnyú denevér (*Miniopterus schreibersi*) HUBN20001, HUBN20005

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. A Bükkben, Zemplénben és a Szársomlyó-hegyen nagy, az Aggteleki-karszton, a Mátrában és Nagyharsány közelében kisebb állományai ismertek. Szálláshelyei kizárólag barlangokban és felhagyott bányajáratokban találhatóak. Éjszakai lepkékből, szúnyogokból, kisebb bogarakból, esetleg kérészekből, tegzesekből álló táplálékát közvetlenül a lombkorona-, illetve cserjeszint felett szerzi.

Veszélyeztető tényezői a telelő-, illetve szálláshelyein történő zavaráson kívül a zsákmányállatot jelentő rovar közösségek megváltozását, megfogyatkozását említhetjük. Így veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtó szer használatára az élőhelyén nem kerül sor

Nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*) HUBN20001, HUBN20005

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Az Északi-középhegységben, a Dunántúli-középhegységben és a Dél-Dunántúl hegyvidékein jelentős állományai találhatóak. Előnyben részesíti a melegebb tölgyeseket, gyertyános tölgyeseket, de a montán bükkösökig számos erdei társulásban előfordul. Kis tavak, dagonyák, égeressel kísért patakvölgyek közelségét kedveli. Elsősorban faodvakban tanyázik, de télen esetenként barlangokba is behúzódhat. Táplálkozásához összefüggő, kiterjedt erdőkre van szüksége, kerüli a nyílt területeket.

Veszélyeztető tényezők: az alkalmas odvakkal rendelkező (álló) fák eltávolítása, tarvágás és művelési ág váltás, a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- Elterjedési területén az odvas fák meghagyása
- idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák.
- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Tavi denevér (*Myotis dasycneme*) HUBN20001

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Sík és hegyvidékeken egyaránt előfordul, jelenléte elsősorban nagy folyók (Duna, Tisza, Dráva), ezek mellékfolyói (pl. Körösök, Maros) és nagy tavainkhoz köthető. Hegyvidékek (pl. Bükk, Mecsek) barlangjaiban, és nagyobb faodvakban telel. A megfelelő vízfelülethez közeli épület, faodú és földalatti üreg egyaránt fontos nyári bújóhelye lehet. Táplálékát a vízfelszín felett és a környező erdőkben szerzi.

Veszélyeztető tényezők az ártéri erdőkbe történő beavatkozások, fafaj cserék (a természetes fás vegetáció nemes nyaras és fűzes állományokra történő cseréje) az odvas, öreg fák kivágása, a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- Elterjedési területén az odvas fák meghagyása
- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*) HUBN20001, HUBN20005

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Kolóniái már csak az Északi-középhegységben és a Gerecsében találhatóak meg. Barlangi faj. Éjszakai lepkékből, szúnyogokból, kisebb bogarakból álló táplálékát a pihenőhely közelében, közvetlenül a lombkorona-, illetve cserjeszint felett szerzi.

Veszélyeztető tényezői a telelő-, illetve szálláshelyein történő zavaráson kívül a zsákmányállatot jelentő rovar közösségek megváltozását, megfogyatkozását említhetjük. Így veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*) HUBN20001, HUBN20005

Fokozottan védett, közösségi jelentőségű denevér. Az Északi-középhegységben, a Mecsekben és szaporodási időszakban az Alföld keleti részén fordul elő. Épületlakó faj, barlangokban, vagy bányajaratokban telel. Erdei tisztásokon, ligetes területeken, legelőkön vadászik.

Veszélyeztető tényezői elsősorban a nyári, illetve a téli szálláshelyeik állapotával kapcsolatosak. További veszélyt jelenthet a növényvédőszeres, különösen rovarirtószeres nagy területre történő kijuttatása.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) HUBN20001, HUBN20005

Védett, közösségi jelentőségű denevérfaj. Erősen hegyvidékeinkhez kötődő faj. Nyáron épületekben és földalatti üregekben egyaránt meghúzódik, a telet barlangokban, bányajaratokban, vagy pincékben tölti. Kedveli a mozaikos tájat, a sövényekkel, facsoportokkal szabdaltnak extenzív mezőgazdasági területeket, gyümölcsösöket. Az erdőgazdálkodás által szabdaltnak területek tehát kedvezőek számára.

Veszélyeztető tényezők közül a nyári és téli bújóhelyet érintő beavatkozások a legjelentősebbek, de az öreg gyümölcsösök, parkok, erdőszegélyek megszerezése, felszámolása, az intenzív mezőgazdasági művelés szintén hozzájárul állományuk csökkenéséhez.

Védelmi intézkedések:

- az erdőgazdálkodásban rovarirtószert élőhelyén nem alkalmaznak.

4.3. Hatásvizsgálati mátrix azokra a jelölő élőhelyekre, melyek az erdőgazdálkodás tervelőírásai alapján érintettek

HUBN20001 Bükk-fennsík és a Lök-völgy

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	Közelítés	Kímélete a közelítés, készletezés során. Vegetációs időn kívül, fagyott talajon végzett fakitermelés.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	Közelítés, szállítás	Kímélete a közelítés, készletezés során. Erdőszegély kímélendő.
9130	Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>)	Fakitermelés, közelítés	Nevelővágások során őshonos kísérő fajok kímélete. Erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során 5 m ³ /ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5 % hagyásfa csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
9180	* Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői	Fakitermelés	Hagyásfa csoportként visszahagyandó.
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel	Fakitermelés	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrészekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.

HUBN20005 Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy

EU kód	Jelölő élőhely neve	Jelölő élőhelyet érintő erdőgazdálkodási tevékenység	Intézkedés, amellyel a gazdálkodás jelentős hatása elkerülhető
6240	Szubpannon sztyeppék	Közelítés	Az erdőrészekben előforduló kisebb foltokat a környező szegéllyel érintetlenül kell hagyni.
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	Közelítés, szállítás	Kímélete a közelítés, készletezés során. Erdőszegély kímélendő.
9130	Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)	Fakitermelés, közelítés	Nevelővágások során őshonos kísérő fajok kímélete. Erdőszegély fenntartása. A gyérítések és véghasználatok során 5 m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. Az élőhelyen 5 % hagyásfa csoport kijelölése. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók.
91G0	* Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal	Fakitermelés, közelítés	Az erdőfelújításuk csak fokozatos felújítógáshoz kapcsolódó természetes mageredetű, vagy - nagyobb gyertyán elegyarány esetén - mesterséges kiegészítéssel kerültek tervezésre. Nevelővágások során a honos kísérőfajok kímélete. Idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása. Az állománysegélyek, cserjeszint kímélete. Idős, odvas, böhöncös faegyedek visszahagyandók. Hagyasfa csoportok kijelölése. Álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
91H0	* Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel	Fakitermelés	Állományaik érintetlenül hagyandók (kivéve az idegenhonos fajok eltávolítását). A fakitermeléssel érintett erdőrészekben a molyhos tölgyes foltok kijelölendők és véderdőként kezelendők.
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	Fakitermelés	Felújításuk kizárólag fokozatos felújító vágással, természetes mageredetű erdőfelújítással történik. Fakitermelés vegetációs időn kívül, az odvas, böhöncös egyedek visszahagyásával.

A kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok *-al jelezve.

4.4. Hatásvizsgálati mátrix azokra a jelölő fajokra, melyek az erdőgazdálkodás tervelőírásai alapján érintettek

HUBN10003 Bükk-hegység és peremterületei

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Fehérhátú fakopáncs (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	idős bükkösök	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.
Közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>)	idős tölgyesek	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.
Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>)	idős lombhullató erdők	Idős facsoportok hagyásfa csoportként történő visszahagyása, különös tekintettel az odvas fák és az odvas, korhadó, törött, elszáradt törzsek kíméletére. Revírfoglalási, költési és utódnevelési időszakban (március 15. – július 15.) időbeni korlátozás.
Örvös- légykapó (<i>Ficedula albicollis.</i>)	álló holtfa	Holtfa és odvas fa visszahagyás.

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>)	Nyílt erdők, irtásrétek, lejtősztyeprétek, löszgyepek, hegyi rétek.	Az élőhelyeül szolgáló rétek, erdőszegélyek, tisztások kímélete a fakitermelés, közelítés, szállítás során. Mivel az áttelelő képletek a föld felszínén helyezkednek el, ezért a fagyott talaj mellett sem lehet az élőhelyeit a fenti célokból igénybe venni.
Havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>)	bükk elhalt, de még lábon álló törzsei	Holtfa visszahagyása. Hagyásfák. Az átlagos vágásérettségi kor emelkedett az erdőtervezéskor. A faanyag májusig történő kiszállítása az erdőből.
Közönséges hiúz (<i>Lynx lynx</i>)	összefüggő erdős területek	Szállaló erdők kialakítása, érintetlen véderdők fenntartása.
Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)	idős tölgy, gyertyán állományú erdők odvas fái	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítóvágás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hosszúszárnyú denevér (<i>Miniopterus schreibersi</i>)	erdei rovarok	Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteini</i>)	kiterjedt erdők faodvai	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítóvágás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)	vízfelülethez közeli faodú	Elterjedési területén az odvas fák meghagyása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kereknyergű patkósdenevér (<i>Rhinolophus euryale</i>)	természetszerű erdők	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	természetszerű erdők	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	természetszerű erdők	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

Jelölő faj neve	Jelölő faj kötődése	Intézkedés, hogy a gazdálkodás hatása ne legyen jelentős
* Havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>)	bükk elhalt, de még lábon álló törzsei	Holtfa visszahagyása. Hagyásfák. Az átlagos vágásérettségi kor emelkedett az erdőtervezéskor. A faanyag májusig történő kiszállítása az erdőből.
Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)	idős tölgy, gyertyán állományú erdők odvas fái	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítóvágás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Hosszúszárnyú denevér (<i>Miniopterus schreibersi</i>)	erdei rovarok	Holtfa kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteini</i>)	kiterjedt erdők faodvai	Odvas fák visszahagyása. Fokozatos felújítóvágás. Idős erdők fenntartása: véderdők, hagyásfák. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kereknyergű patkósdenevér (<i>Rhinolophus euryale</i>)	természetszerű erdők	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Nagy patkósdenevér (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	természetszerű erdők	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.
Kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	természetszerű erdők	Tájidegen fafajú erdők visszaszorítása. Vízfolyások környékének kímélete. Rovarirtó szer használatának mellőzése.

SDF frissítésre váró jelölő faj dőlt betűvel jelezve

A kiemelt közösségi jelentőségű faj *-al jelezve.

Miskolc, 2014. december 9.

Török Tamás
erdőfelügyelő

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

ERDÉSZETI IGAZGATÓSÁGA

Nyilatkozat

a Lillafüredi Erdőtervezési Körzetnek a Pilot eljárásban eddig még nem vizsgált részén megállapított erdőtervi előírásoknak a Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), a Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001), továbbá a Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005) Natura 2000 területre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak vizsgálatáról.

Az Erdőtervezési Körzetben található, vizsgált Natura 2000 terület

kódja	Natura 2000 terület neve	státusza	érintett terület (ha)	érintett NPI ¹
HUBN10003	Bükk-hegység és peremterületei	KMT	1741,41	Bükki NPI
HUBN20001	Bükk-fennsík és a Lök-völgy	KJTM	919,76	Bükki NPI
HUBN20005	Kisgyőr Ásottfa-tető-Csókás-völgy	KJTM	363,64	Bükki NPI

KMT: különleges madárvédelmi terület; érintett terület az Országos Erdőállomány Adattár (továbbiakban: Adattár) alapján

KJTM: különleges jelentőségű természetmegőrzési terület; érintett terület az Adattár alapján

Az erdőgazdálkodásra vonatkozóan a 63572/44/2007. és 103.340/26/2006. számon jóváhagyott erdőtervekben megállapított előírásoknak a Lillafüredi Erdőtervezési Körzetnek a Pilot eljárásban eddig még nem vizsgált részén található Bükk-hegység és peremterületei (HUBN10003), a Bükk-fennsík és a Lök-völgy (HUBN20001), továbbá a Kisgyőri Ásottfa-tető-Csókás-völgy (HUBN20005) Natura 2000 területre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről készült elővizsgálati dokumentáció alapján megállapítható, hogy a körzeti erdőterv szerinti erdőgazdálkodásra vonatkozó előírások jelentős kedvezőtlen hatása nem állapítható meg a felsorolásra került Natura 2000 területek vonatkozásában a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetére, ezért az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi területekről szóló 275/2004. (X. 8) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdés, és a 11/2010. (II.4.) FVM rendelet 10. § szerint részletes hatásbecslés elkészítése nem szükséges.

Dátum: Miskolc, 2014. december 10.

¹A 275/2004. Korm. rendelet mellékleteiben rögzített működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság.